Beleidsplan Ruimte
WUUSTWEZEL

conceptnota

oktober 2026

Beleidsplan Ruimte WUUSTWEZEL

Opdrachtgever:

Lokaal Bestuur Wuustwezel, Dienst Omgeving

omgeving@wuustwezel.be

Opdrachthouders:

Sweco i.s.m AID architecten

INHOUD

Voorwoord 3

Een Beleidsplan ruimte voor Wuustwezel? 7

Uitdagingen in Wuustwezel 12

Visie op Wuustwezel in 2050 34

Volgende stappen? 58

VOORWOORD

Hoe zorgen we dat Wuustwezel over twintig jaar nog Wuustwezel is?

Die vraag vormt het vertrekpunt van deze conceptnota. Want ruimte gaat niet alleen over bouwen, wonen of mobiliteit. Ruimte gaat over hoe we samenleven. Over de dorpen waarin we ons thuis voelen, de open ruimte die we koesteren, de landbouw die mee ons landschap vormgeeft, de ondernemingen die kansen creëren en de plekken waar mensen elkaar ontmoeten.

Wuustwezel heeft veel troeven. We wonen in een groene gemeente met een sterk verenigingsleven, betrokken inwoners en een uitgesproken dorps karakter. Dat willen we behouden. Tegelijk zien we dat de uitdagingen groot zijn. Onze bevolking groeit en vergrijst, de druk op de ruimte neemt toe en ook klimaat, mobiliteit en economie vragen nieuwe antwoorden. Juist daarom is het belangrijk vandaag na te denken over de keuzes die we morgen zullen maken.

Met het Beleidsplan Ruimte willen we een duidelijke koers uitzetten voor de toekomst. Niet door alles vast te leggen, maar door samen te bepalen wat echt belangrijk is voor Wuustwezel. Welke kwaliteiten willen we bewaren? Waar zien we kansen? En hoe zorgen we ervoor dat ook toekomstige generaties hier kunnen wonen, werken, ondernemen en genieten van wat onze gemeente zo uniek maakt?

Dat gesprek zijn we niet alleen aangegaan. Via de Citizen Dialog Kit en Wuustwezel Wenst deelden meer dan 1.200 inwoners hun ideeën, verwachtingen en bezorgdheden. Dat engagement maakt ons trots. Meer nog: de inbreng van onze inwoners heeft deze conceptnota mee vormgegeven. Hun stem klinkt door in de aandacht voor open ruimte, betaalbaar wonen, verkeersveiligheid, lokale voorzieningen, groen, ontmoeting en ruimte voor landbouw en ondernemerschap.

Deze conceptnota is een belangrijke stap, maar zeker niet het einde van het verhaal. De toekomst van Wuustwezel maken we niet vanuit het gemeentehuis alleen. Die maken we samen, met iedereen die onze gemeente genegen is.

Want wat Wuustwezel sterk maakt, zijn niet alleen de plaatsen waar we wonen, werken en ontspannen. Het zijn vooral de mensen die er elke dag mee vorm aan geven. Samen willen we ervoor zorgen dat ook de komende generaties kunnen genieten van een Wuustwezel dat groen, warm, ondernemend en herkenbaar blijft. Een gemeente die met vertrouwen vooruitkijkt zonder lost te laten wat haar vandaag zo bijzonder maakt.

Dieter Wouters, Burgemeester

Pieter Cools, Schepen van Omgeving

EEN BELEIDSPLAN RUIMTE VOOR WUUSTWEZEL?

“Hoe ziet Wuustwezel eruit in 2050?”

Om die vraag te beantwoorden maakt Wuustwezel een gemeentelijk Beleidsplan Ruimte op. Dat plan zal de krijtlijnen bepalen van het ruimtelijk beleid in Wuustwezel voor de komende decennia. Deze conceptnota is de eerste stap in de opmaak van dat Beleidsplan Ruimte Wuustwezel. Hieronder leggen we uit waarom we dit plan opmaken, wat de onderdelen van een Beleidsplan Ruimte zijn, hoe de procedure er uit ziet en hoe u kan reageren.

Waarom een nieuwe visie voor het ruimtelijke beleid?

Om te bepalen welke ruimtelijke ontwikkelingen wenselijk zijn op haar grondgebied moet Wuustwezel terugvallen op haar **Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS)** uit 2006. Dit plan beschreef de gewenste ruimtelijke structuur voor Wuustwezel en koppelde hier verschillende bindende bepalingen aan. Het plan is ondertussen 20 jaar oud en dringend aan vervanging toe. Zo zijn de ruimtelijke uitdagingen sterk veranderd ten opzichte van toen: onze bevolking groeit en vergrijst en heeft behoefte aan andere woningen, het klimaat zet de leefbaarheid van onze kernen onder druk, de landbouwsector is in verandering, …

Het huidige GRS biedt onvoldoende houvast om die uitdagingen aan te pakken. Het is dus dringend tijd voor een nieuw plan zodat Wuustwezel een duidelijke leidraad heeft voor het ruimtelijk beleid van de komende 20 jaar. Wuustwezel wil de regie van haar ruimtelijke toekomst in handen nemen en daarvoor zijn een duidelijke visie en de juiste combinatie van instrumenten nodig.

Wat is een Beleidsplan Ruimte?

Het oude Ruimtelijke Structuurplan Wuustwezel zal dus vervangen worden door een Beleidsplan Ruimte Wuustwezel. Vlaanderen vond namelijk dat structuurplan als instrument verschillende nadelen had: het waren telkens zeer uitgebreide beschrijvende rapporten die uiteindelijk te weinig impact hadden op het terrein. Daarnaast was het lastig om er flexibel mee te werken: het plan moest telkens volledig zijn voor alle thema's waardoor het moeilijk was om ze gericht aan te passen aan nieuwe ruimtelijke uitdagingen.

Daarom koos Vlaanderen om ze te vervangen door ruimtelijke beleidsplannen. Een beleidsplan ruimte bestaat uit een **strategische visie** en één of meerdere **beleidskaders**. De strategische visie beschrijft hoe de ruimte in Wuustwezel er op langere termijn moet uitzien. De beleidskaders beschrijven hoe we die visie op middellange termijn realiseren en bevatten concretere beleidskeuzes en **acties.** Het instrument is flexibel: er is de mogelijkheid nog nieuwe beleidskaders toe te voegen of bestaande kaders apart te vernieuwen.

Het nieuwe instrument van de beleidsplannen moet ons helpen een nieuw ruimtelijk beleid te realiseren in Vlaanderen. De beleidsplannen worden opgemaakt op de drie bestuursniveaus: Vlaanderen, de provincie en de gemeenten. Zo werkt Vlaanderen zelf aan een **Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV)** die de visie en het beleid op Vlaams niveau richting geeft. De Provincie Antwerpen beschikt ondertussen over een goedgekeurd **Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen (PBRA)**.

De bedoeling is daarbij dat elk niveau de zaken behandelt die het best op dat niveau worden geregeld: Vlaanderen beslist over Vlaamse aangelegenheden en de gemeenten beslissen over lokale, gemeentelijke aangelegenheden.

Daarbij moet er samenhang bestaan tussen de verschillende niveaus. Elk ruimtelijk beleidsplan moet aangeven hoe het zich verhoudt tot de ruimtelijke beleidsplannen van de andere niveaus. Zo zullen Vlaanderen en de Provincie aangeven wat zij verwachten van Wuustwezel. Omgekeerd kan Wuustwezel zelf aangeven hoe het lokaal beslist om te gaan met Vlaamse of Provinciale keuzes. Het is dan ook relevant om stil te staan bij de keuzes die op Vlaams en Provinciaal niveau worden gemaakt wanneer we dit plan opmaken en daarom bespreken we ze hieronder.

Wat staat er in het BRV en PBRA?

Het Voorontwerp van het **Beleidsplan Ruimte Vlaanderen** werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op de ministerraad van 11 september 2026. In de strategische visie zet het BRV in op een grote omslag van ruimtelijk uitbreiden en het innemen van extra ruimte naar het efficiënter gebruiken van het bestaande ruimtebeslag. Het ruimtebeslag is het deel van de ruimte dat ingenomen wordt door menselijke activiteiten (woningen en tuinen, verkeersinfrastructuur, bedrijven, winkels, …). Vlaanderen kent een heel hoog ruimtebeslag waardoor er minder plek is voor open ruimte.

Er wordt concreet op drie grote transformatie-opgaves ingezet:

- Het huidige ruimtebeslag efficiënter gebruiken en transformeren via verdichting op maat, ruimtelijke inbreiding, verweving en vergroening/ontharding.
- Het stapsgewijs terugdringen van het netto bijkomend ruimtebeslag tot 0 ha/dag tegen 2040 in combinatie met herbestemming en landschapsherstel.
- De opbouw van een robuuste open ruimte waarin landbouw, natuur en watersystemen elkaar versterken.

Deze omslag wordt inhoudelijk gestuurd door het ruimtelijk kompas, dat vijf vaste principes formuleert voor elke locatie- en inrichtingsafweging:

- Het fysisch systeem is sturend (bodem, water en ecologie als eerste randvoorwaarde).
- Verweven wat kan en scheiden wat moet.
- Prioriteit voor nabijheid en bereikbaarheid van kernen.
- Zorgvuldig ruimtegebruik (eerst hergebruik en intensivering vooraleer uitbreiding te overwegen).
- En kwalitatief ontwikkelen ter versterking van de leefomgeving.

Deze visie wordt vertaald naar concrete keuzes, doelstellingen en acties in 6 beleidskaders: wonen, economie, water, energie- en klimaattransitie, biodiversiteit en land- en tuinbouw.

Wuustwezel wordt aangeduid als gebied met een duidelijke landbouwroeping, gekenmerkt door een sterke economische ontwikkeling en een hoge concentratie van landbouwactiviteiten. Het BRV stelt de ambities in te zetten op het beschermen en versterken van de ruimtelijke samenhang van dit landbouwgebied (o.a. door het beperken van verdere versnippering en zonevreemd ruimtegebruik), een klimaatrobuuste inrichting en het duurzaam verankeren van landbouw als hoofdgebruiker in de landbouwgebieden. Zo ontstaat een robuuste landbouwstructuur die bijdraagt aan voedselzekerheid, economische veerkracht, biodiversiteit en een duurzaam beheer van de open ruimte.

Vlaanderen neemt met het BRV een kaderstellende en ondersteunende rol op en rekent op de lokale besturen als cruciale partners om de visie op het terrein uit te werken.

Het **beleidsplan van de Provincie Antwerpen (PBRA)** werd eind 2023 definitief vastgesteld. Naast een strategische visie bevat het momenteel drie beleidskaders:

- 'Ontdichten en verdichten van de ruimte': De provincie ondersteunt de Vlaamse ambitie om tegen 2040 het dagelijks bijkomend ruimtebeslag tot nul te herleiden en reikt hiervoor instrumenten en methodieken aan.
- Het beleidskader 'Sterke netwerken: ruimte en mobiliteit' kijkt naar de samenhang tussen verschillende plekken en naar het versterken van netwerken. De provincie vertaalt deze netwerkbenadering naar een ruimtelijk beleid om duurzame mobiliteit te faciliteren.
- Meer doen met dezelfde ruimte is het motto van het beleidskader 'Levendige kernen'. De provincie wil lokale besturen helpen in het versterken van kernen door in te zetten op verweven van wonen, werken, groen, ontspanning, energie en winkelen.

De grondgedachte is: bebouwing en functies vangen we op in multimodaal ontsloten kernen met voldoende voorzieningen, want dit leidt tot minder versnippering van de open ruimte. Zo verlaagt de druk op de buitengebieden en krijgt de open ruimte kansen op behoud en zelfs versterking.

De provincie werkt momenteel nog aan een bijkomend beleidskader rond open ruimte. De inhoud hiervan is nog niet gekend, maar als lokaal bestuur van een plattelandsgemeente zullen we de verdere opmaak ervan heel nauw opvolgen.

In de volgende fases zullen we dieper ingaan op de concrete keuzes van Vlaanderen en de Provincie Antwerpen en hoe we hiermee omgaan in het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel.

Wat is deze conceptnota?

De conceptnota die nu voorligt, vormt de eerste formele stap voor het beleidsplan en bundelt onze ambitie, doelstellingen, uitdagingen en visie tot één helder coherent én ambitieus ruimtelijk verhaal. Het gaat om een eerste stap in het proces naar een uitgewerkt Beleidsplan dat enkele jaren zal duren.

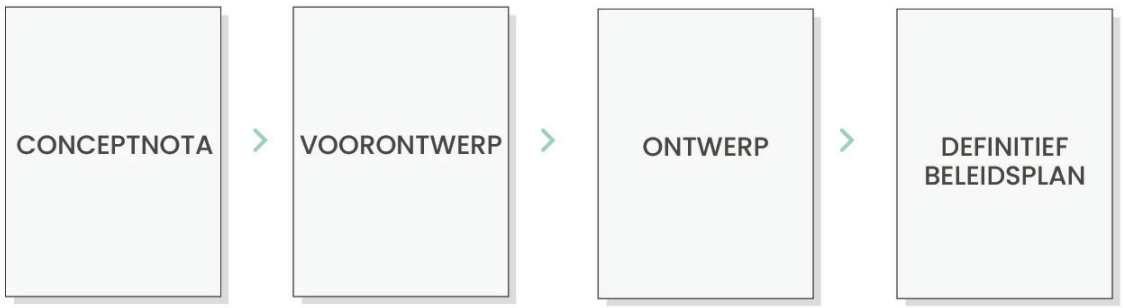
De conceptnota geeft de ruimtelijke ambities weer van Wuustwezel. We geven op hoofdlijnen weer waar Wuustwezel op wil inzetten en in discussie over wil treden.

De conceptnota komt met een aantal documenten die er mee samenhangen:

Nota scoping: Parallel bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte zal ook een milieueffenctenonderzoek (mer) gebeuren. Dit is een onderzoek dat in kaart brengt welke mogelijke effecten de keuzes uit het Beleidsplan op het milieu kunnen hebben. In deze fase van conceptnota meldt het lokaal bestuur via een aanmeldingsnota aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. (VECM) dat we een plan-MER zullen opmaken en doen we een voorstel van scoping (scopingnota). In de scopingsnota geven we aan hoe we de verwachte milieueffecten zullen analyseren.

Procesnota: In de procesnota kan u terugvinden welke stappen we zetten rond overleg, inspraak en communicatie.

Hoe ziet de procedure eruit?

Jullie stem telt!

We horen graag uw mening over deze conceptnota. De periode van publieke raadpleging loopt van 15 oktober t.e.m. 30 december 2026. Naast de conceptnota kan u ook de procesnota en de scopingnota inkijken. Alle documenten kan u raadplegen in het gemeentehuis of op de gemeentelijke website www.wuustwezel.be. Gedurende deze periode kan u uw opmerkingen op de conceptnota of ideeën bezorgen aan het lokaal bestuur van Wuustwezel. Dit kan schriftelijk door uw reactie op het gemeentehuis te bezorgen bij de Dienst Omgeving, of digitaal via omgeving@wuustwezel.be.

Tijdens deze periode van publieke raadpleging wordt ook een infomoment georganiseerd op 21 oktober 2026. Via informatiepanelen en gesprekstafels zorgen we ervoor dat we op een erg toegankelijke manier de conceptnota kunnen toelichten en met jullie in gesprek gaan over de toekomst van Wuustwezel. Tijdens het infomoment tonen we ook de resultaten van de inspraak die jullie al bezorgden via de Citizen Dialog Kit en via WuustwezelWenst.be.

Naast alle bewoners vragen we tijdens deze periode van publieke raadpleging ook formeel advies aan alle relevante overheden en adviesinstanties. Zij kunnen vanuit hun expertises en bevoegdheden mee vorm geven aan het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel.

U bent dus van harte welkom op het infomoment en kijken uit naar jullie reactie op voorliggende conceptnota!

Citizen Citizen Dialog Kit in Wuustwezel

UITDAGINGEN

Ferrariskaart Wuustwezel

INTRO OVER WUUSTWEZEL EN HAAR REGIO

Wuustwezel, een landelijke gemeente in de Noorderkempen

Wuustwezel is een landelijke gemeente in de Noorderkempen in de provincie Antwerpen. Het grenst aan Kalmthout, Kapellen, Brasschaat, Brecht, Hoogstraten en aan het Nederlandse Zundert. De gemeente heeft vijf dorpskernen: Wuustwezel, Gooreind, Loenhout, Braken en Sterbos. Er leven ruim 9.200 gezinnen en zo'n 22.000 inwoners. Een bevolkingsdichtheid van slechts 240 inwoners per km^2 en 11% van de ruimte die bebouwd is, maakt dat wijdse landbouwlandschappen afgewisseld met enkele bosstructuren en beekdalen kenmerkend zijn. Socio-economisch situeert Wuustwezel zich op de rand van de Antwerpse stedelijke invloedssfeer (stad en haven), maar met ook relatief sterke grensoverschrijdende relaties met Nederland.

Wuustwezel zelf ligt aan de voet van de Cuesta van de Kempen, grotendeels in de vallei van de Aa, deel van het bekken van de Maas. Het is overwegend vlak tot zwak golvend gebied met bossen, heide- en natuurkernen, afgewisseld met landbouwgebied, lintbebouwing en verspreide woonstructuren. Grote waardevolle natuur- en openruimtegebieden zoals de Kalmthoutse Heide en De Schietvelden bevinden zich grotendeels net over de gemeentegrens in de buurgemeenten.

Wuustwezel is een van de belangrijkste en meest uitgesproken landbouwgemeenten in de provincie Antwerpen en bij uitbreiding Vlaanderen. Het Kempisch zandlandschap van de Noorderkempen typeert zich nochtans door eerder arme, zandige gronden met natte valleien. Doorheen de eeuwen werden door technieken van plaggen, drainage, ruilverkavelingen, … steeds grotere delen van het grondgebied omgezet naar landbouwgrond. Wuustwezel en haar ruimere regio wordt nu gekenmerkt door een intensieve land- en tuinbouwsector.

De Bredabaan die dwars door de gemeente loopt, was lange tijd dé directe verbindingsweg tussen Antwerpen en Breda. Het vormt nog steeds een voorname bus- en autoverbinding, maar de belangrijkste bovenlokale ontsluiting gebeurt nu via het knooppunt van het treinstation Noorderkempen en het op- en afrittencomplex van de E19, beiden in de buurgemeente Brecht.

Uitdaging 1

De bevolking groeit en vergrijst

De laatste jaren is de bevolkingssamenstelling sterk veranderd in Wuustwezel. In de jaren '90 bestond de bevolking grotendeels uit gezinnen en waren koppels of alleenstaanden in de minderheid. In 2026 wonen er ca 9.200 gezinnen in Wuustwezel. De meerderheid van die gezinnen zijn alleenstaanden of koppels zonder (inwonende) kinderen. Deze verandering hangt samen met een vergrijzing van de bevolking. Ondertussen is 22% van de bevolking van Wuustwezel ouder dan 65 jaar.

We zien daarnaast ook dat het verschil tussen het aantal geboortes en het aantal sterfgevallen elk jaar kleiner wordt in Wuustwezel. In tegenstelling tot andere landelijke gemeenten kent Wuustwezel vandaag nog wel een positieve natuurlijke aangroei, als staat dit onder druk. Dat betekent dat Wuustwezel voortaan enkel zal groeien door personen of gezinnen die verhuizen naar Wuustwezel. Daarnaast zal ook de zorgbehoevende bevolking blijven stijgen en zal in 2040 volgens de voorspellingen een grote groep Wuustwezelnaars ouder dan 80 jaar zijn.

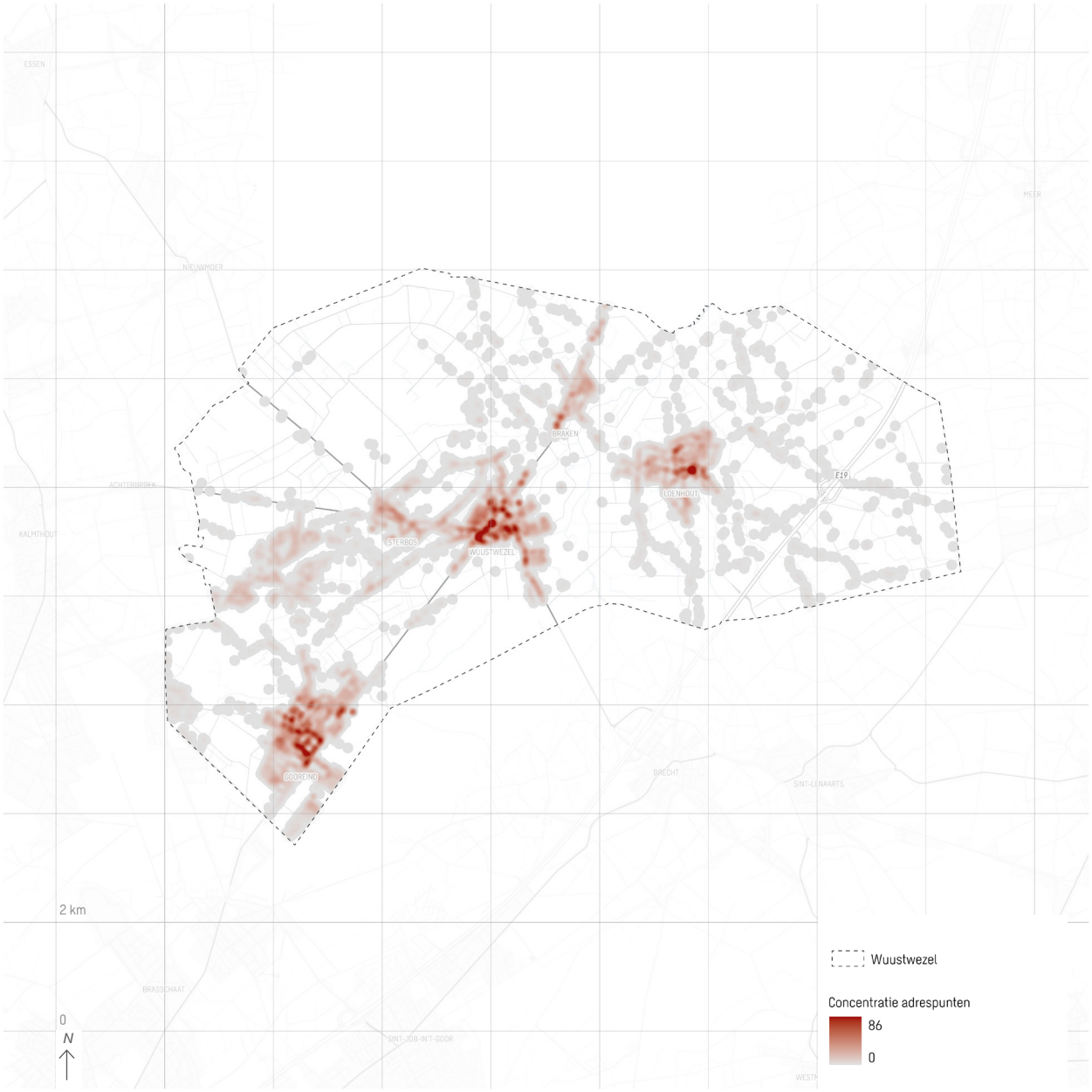
We zien wel verschillen in dynamiek in de verschillende kernen:

Gooreind is de kern met het meeste huishoudens. De bevolking is er al wat ouder met een groot aandeel zestigers. De kern trekt veel personen aan die verhuizen naar Gooreind maar tegelijk is er ook een duidelijke negatieve natuurlijke aangroei. De aantrekking kan verklaard worden doordat de kern sterker gericht is op Antwerpen dan de rest van de gemeente, alsook de aanwezigheid van het woonzorgcengtrum Amandina.

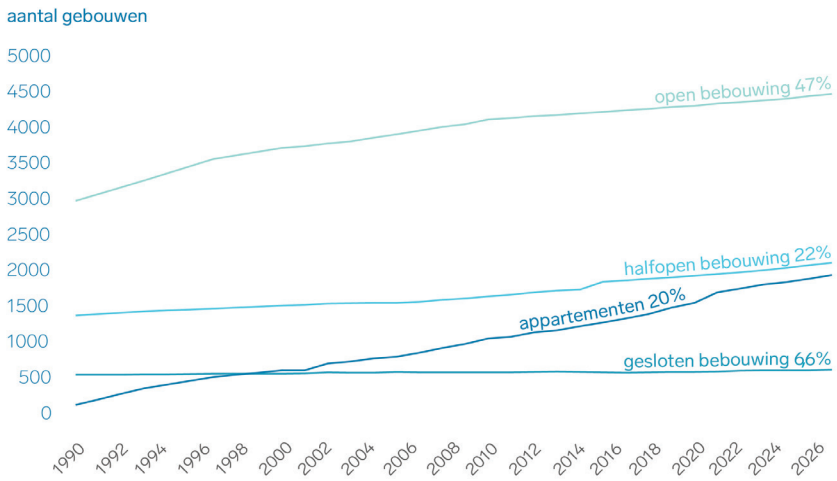
De kernen van Wuustwezel en Loenhout kennen een meer lokale dynamiek. De natuurlijke aangroei is er positief en de kernen trekken ook nieuwe inwoners aan. De gezinnen en kinderen vormen er nog een groter aandeel van de bevolking en het aandeel 65+ weegt er minder sterk dan in Gooreind.

* *inwoners/ha: het gemiddeld aantal inwoners per hectare.*

Woonconcentraties

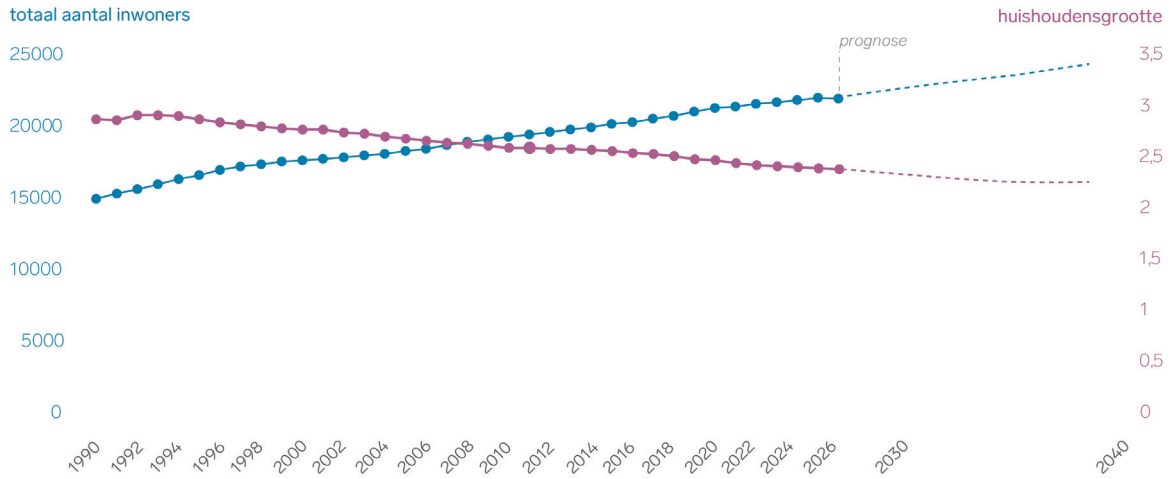

Verdeling naar type bebouwing

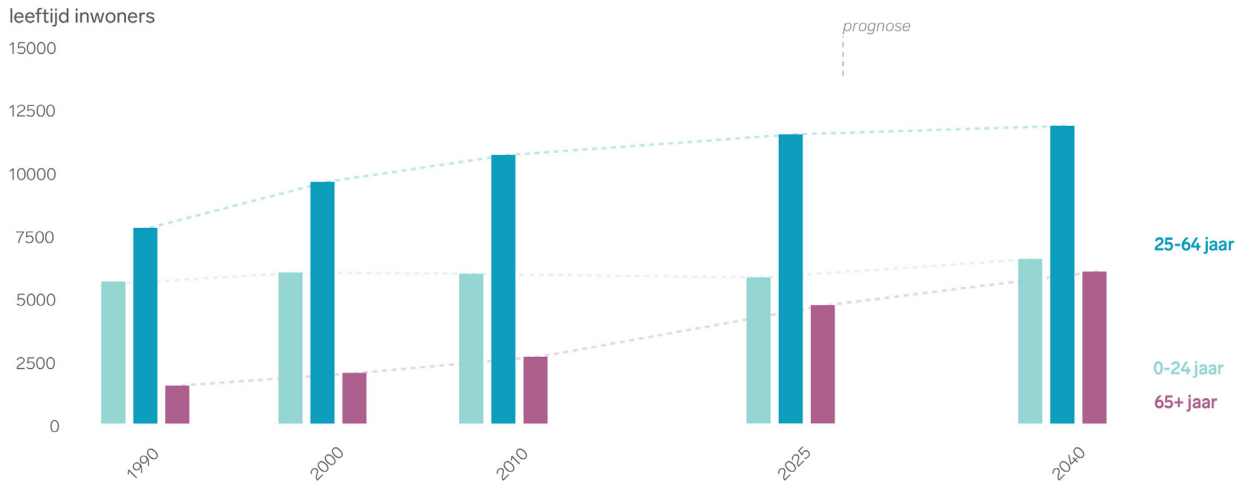
In Wuustwezel is er ook de instroom van arbeidsmigranten en tijdelijke arbeidskrachten, die op zoek gaan naar betaalbare woningen. Daarbij is het belangrijk dat de huisvesting kwaliteitsvol blijft en dat deze mensen in menswaardige omstandigheden in Wuustwezel kunnen verblijven.

Die veranderingen in bevolking zorgen er ook voor dat de woonbehoeftes en woonwensen veranderen. In Wuustwezel zijn er in het verleden vooral vrijstaande gezinswoningen gebouwd. Ze vormen tot op vandaag bijna de helft van alle woningen in Wuustwezel en het aantal blijft nog steeds stijgen. Daarnaast is er heel wat halfopen bebouwing gebouwd en stijgt dit aantal nog lichtjes. Het aantal appartementen is de laatste 30 jaar zeer sterk gestegen. Dit type woning kwam in de jaren 90 bijna niet voor en is vandaag bijna de tweede grootste categorie. De rijwoningen zijn de minst voorkomende typologie en het aantal is de laatste 30 jaar bijna onveranderd gebleven. De vraag is dus enerzijds of we vandaag over de juiste woningen beschikken voor de bevolking van morgen? Anderzijds is de vraag ook of de woningen die we nu vergunnen en bouwen wel de juiste woningen zijn. Hoewel er een sterke groei is in het aantal appartementen komen er toch ook nog veel grote, vrijstaande gezinswoningen bij. Het is onzeker of er op lange termijn wel voldoende vraag is naar grote gezinswoningen. Wat we wel zeker weten is dat onze huidige bevolking ouder zal worden en dat een grote groep behoefte zal hebben aan aangepaste woningen en zorg.

Hoe kunnen we een divers woonaanbod realiseren waarbij elke inwoner een woning op maat kan vinden in Wuustwezel? Het ruimtelijk beleid bepaalt welk type woningen gebouwd kan worden op welke locatie.

Prognose aantal inwoners-huishoudens

Prognose leeftijd inwoners

Uitdaging 2

Kwaliteiten van een landelijk dorp onder druk - rust, natuur, dorpelijkheid

Wuustwezel is een aantrekkelijke, landelijke gemeente met diverse troeven. De dorpskernen bevatten nog heel veel eigenheid en karakteristieke gebouwen en plekken. Het is er rustig wonen in kleine, dorpse kernen die omgeven worden door open landschappen, bossen en sterke groenstructuren. Er heerst nog een dorps gevoel in de kernen en er wonen hechte gemeenschappen.

Zo vinden we in Wuustwezel heel wat vormen van erfgoed die de gemeente uniek maken en de verschillende kernen hun eigen karakter geven. Denk maar aan het bouwkundig erfgoed zoals het indrukwekkende gemeentehuis in Wuustwezel, de parochiekerk in Gooreind of het kasteel in Loenhout. Daarnaast vinden we in de kernen nog allerlei monumenten en kenmerkende gebouwen. Het erfgoed is daarnaast ook biologisch of landschappelijk. Elementen zoals markante bomen, waterstructuren, beplantingen, houtkanten of historische verbinding zijn medebepalend voor de beleving van de kernen en de open ruimte. Daarnaast kent Wuustwezel ook een rijk cultureel erfgoed, met als beste voorbeeld de jaarlijkse Bloemencorso in Loenhout.

Gemeentehuis

De verschillende kernen van Wuustwezel hebben daarbij elk een unieke beleving:

Zo is de kern van Wuustwezel historisch gegroeid rond de Dorpsstraat, die vandaag ook als het 'hart' van de kern functioneert. De kern kent nog een sterke relatie met de omliggende open ruimte met veel zichtassen vanaf de Dorpsstraat. In en rond de Dorpsstraat vinden we daarnaast ook heel wat karakteristieke plekken en gebouwen. Rond de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart parochiekerk vinden we verschillende gebouwenensembles die een dorpelijkheid uitstralen, met onder meer het karakteristieke oude gemeentehuis. Verder vinden we in de kern veel mooie straten waar dorpse architectuur is gebleven en waar bomen en hagen voor samenhang zorgen.

In Loenhout vinden we een kern die historisch gegroeid is tussen de Oud-Dorpsstraat en de Kapelstraat. Vandaag vinden we in de Hofdreef en de Oud-Dorpsstraat nog heel wat eigenheid met karakteristieke panden en een sterk aanwezige groenstructuur in de straten. In dit deel van de kern vinden we een grote variatie in de straatprofielen met veel dorpse uitstraling: bescheiden volumes, eenheid in kleur, materiaal en ritme. Verder in de kern vormt de omgeving rond de kerk een herkenbaar hart voor Loenhout. De plek kent heel wat beeldbepalende gebouwen die veel kansen bieden om de dorpse uitstraling te beschermen en versterken. Momenteel lopen er verschillende projecten in deze omgeving en is het dus van belang om aandacht te hebben voor de beleving rond de kerkomgeving. Verder vinden we nog veel straten met een harmonieuze dorpse uitstraling.

Kasteel Loenhout

In Gooreind vinden we de geschiedenis van de kern terug in Oud-Gooreind. We herkennen er een historisch straatprofiel met boerderijvolumes dwars op de straat geplaatst waardoor er weidse zichten op het open landschap ontstaan. Verder in Gooreind vinden we rond de Theo Verellenlaan een rechtlijnig stratenpatroon waar bomenrijen zorgen voor sterke ensembles. In de gebouwen vinden we veel coherentie in materialen, kleur en volumes.

Sterbos en Braken vormen tenslotte ook kleinere woongehelen met lokale voorzieningen en bedrijven. Sterbos is een gehucht langs de Kalmthoutse Steenweg met een geschiedenis verbonden aan de ontginning van de heidegrond en het Kasteel in de 19de eeuw. Braken, op een steenworp van Nederland, ontwikkelde zich als grensdorp langs de Bredabaan.

Tegelijkertijd zien we de dorpen veranderen en komen veel van die kwaliteiten onder druk te staan. Het dorps gevoel kan soms verdwijnen als bv. oude gebouwen met gedetailleerde ornamenten worden vervangen door een meer generieke architectuur, zeker als hierbij te veel contrast ontstaat. Bij veranderende bevolkingssamenstelling en woonbehoeftes wordt door nieuwbouw en renovatie getracht gepaste woningen aan te bieden. Ontwikkelaars gaan met die uitdagingen aan de slag en voorzien verdichtingsprojecten in de kernen. Het is een uitdaging al die projecten goed in te passen in de dorpse schaal en architectuur die de kernen vandaag kennen. Burgers zien een trend van 'appartementisering' in de kernen en maken zich zorgen over hun dorp, maar die compacte woningen zijn net een kans om die dorpen toekomstbestendig en levendiger te maken.

De veranderingen in de kernen zorgen ook voor meer verkeer en behoefte aan slimme parkeeroplossingen. Op sommige plekken wordt de auto dominant in het straatbeeld, waardoor een deel van de beleving verloren gaat. Veel van die uitdagingen zien we samenkomen langs de Bredabaan en in de dorpsharten.

Ook buiten de kernen zien we een risico op verdere verlinting, waarbij de zichtassen naar de open ruimte verloren gaan. Vandaag zien we nog een mooie overgang tussen de kernen en de open ruimte, die een grote troef vormt voor het wonen in Wuustwezel. Ook in de open ruimte zien we veranderingen die een impact hebben op de beleving van de inwoners van Wuustwezel.

Onze gemeente heeft daarom nood aan een kader of instrumenten om aan te geven welke verdichting gewenst is. We willen in het beleidsplan keuzes maken over de plekken waar we groei willen toelaten en hoe die groei er moet uitzien: welke schaal van projecten past in Wuustwezel, welke beeldkwaliteiten en hoe worden er slimme oplossingen voorzien voor mobiliteit, groen en water in de kern.

Uitdaging 3
Natuurlijk systeem herstellen

Wuustwezel beschikt over een aantal waardevolle open ruimte gebieden die onze gemeente kenmerken en die we in het bijzonder koesteren. Denk aan De Maatjes, de Schietvelden en Het Marum, Sterbos, Wolfsheuvel, de Weerijsvallei, …. Ze zijn niet alleen waardevol omwille van hun natuurpotentieel, maar ook omdat ze bijdragen aan de identiteit van de gemeente, aan waterbeheer, aan recreatieve beleving en aan de veerkracht van het landbouwsysteem.

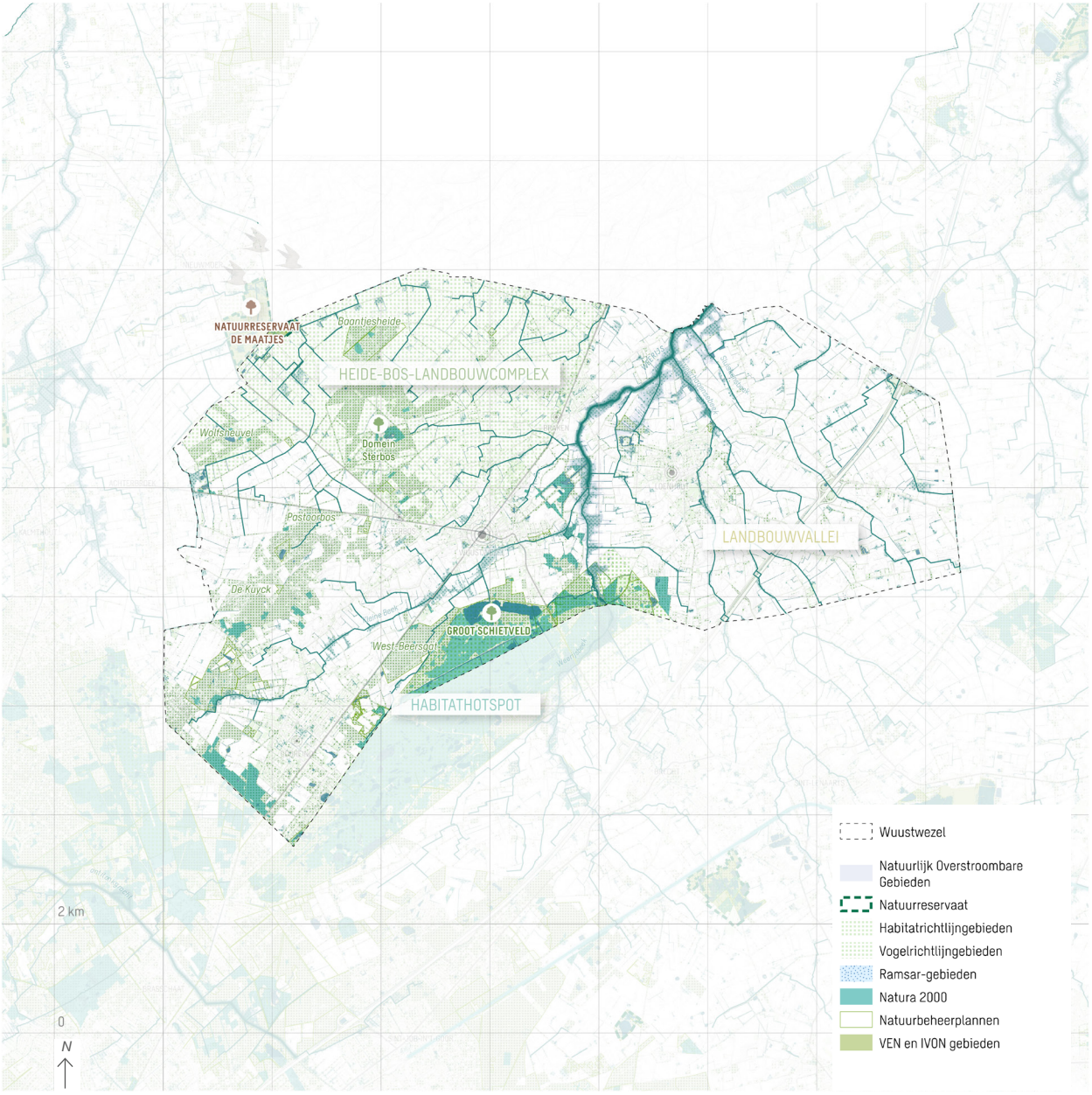
Water, bodem en reliëf zijn sturend voor ons natuurlijk systeem en bijgevolg ons landschap. De Kempen – en dus ook Wuustwezel - is een belangrijk infiltratiegebied voor water, maar met zeer wisselende grondwaterstanden. De combinatie van zand en klei zorgt voor uitersten: overstromingen vs. droogte en bufferen vs. infiltreren. De hoge differentiatie aan bodemtypes in onze gemeente zorgt voor het tot stand komen van verschillende ecotopen en uiteenlopende voedselproductiemogelijkheden. Die specifieke eigenschappen van ondergrond en bodem maken het landschap ook kwetsbaar.

Mede door klimaatverandering, verstedelijking en agro-industriële ontwikkelingen wordt het natuurlijk systeem ook in Wuustwezel op de proef gesteld. Ons landschap, onze landbouw en onze natuur staan vandaag onder toenemende druk door versnippering van open ruimte, intensief ruimtegebruik, stikstof- en nutriëntenbelasting, verdroging en versneld verlies aan geschikte leefgebieden. Biodiversiteit is niet alleen van ecologisch belang: ze draagt ook bij aan een gezond leefmilieu, waterbuffering, bestuiving, klimaatadaptatie, landschappelijke kwaliteit en op termijn ook aan economische veerkracht.

Een robuust natuurlijk systeem vormt mee de basis voor een toekomstgerichte en leefbare gemeente. In het beleidsplan ruimte willen we deze gebieden niet benaderen als geïsoleerde natuurplekken, maar als schakels in een groter ruimtelijk en ecologisch systeem dat herstel, bescherming en slim gebruik vraagt. Om aan de Europese en Vlaamse milieudoelen te voldoen, zijn extra inspanningen nodig.

Wuustwezel kent in verhouding tot het Vlaams gemiddelde relatief weinig groene bestemmingen, maar in landbouwgebied staat wel relatief veel oppervlakte onder vogelrichtlijngebied en speciale beschermingszones. Landbouwers kunnen mee bijdragen aan het behoud en de versterking van populaties van moeras- en weidevogels, of soorten die afhankelijk zijn van heide, vennen en open zandige habitats.

Het natuurlijk systeem herstellen, wil dus zeggen dat we dit in Wuustwezel moeten doen in duurzame relatie tot landbouw. Natuurontwikkeling en landbouw worden in de praktijk vaak als tegenstellingen gezien. Ook in Wuustwezel, met zijn uitgesproken landbouwroeping en sterk verankerde landbouwbedrijven, is het noodzakelijk om deze spanning ernstig te nemen. Landbouw is hier niet alleen een economische activiteit, maar ook een beheerder van open ruimte en een bepalende factor in het landschapsbeeld. Een toekomstgericht ruimtelijk beleid mag die rol niet ondergraven. Net daarom moet herstel van het natuurlijk systeem een plaats krijgen zonder de rendabiliteit, bedrijfszekerheid en ontwikkelingsmogelijkheden van landbouwbedrijven aan te tasten. Er zijn gelukkig al voorbeelden, ook in onze gemeente, die tonen dat landbouwers en natuurinrichting en -beheer goed samengaan.

Natuurlijk systeem

Uitdaging 4

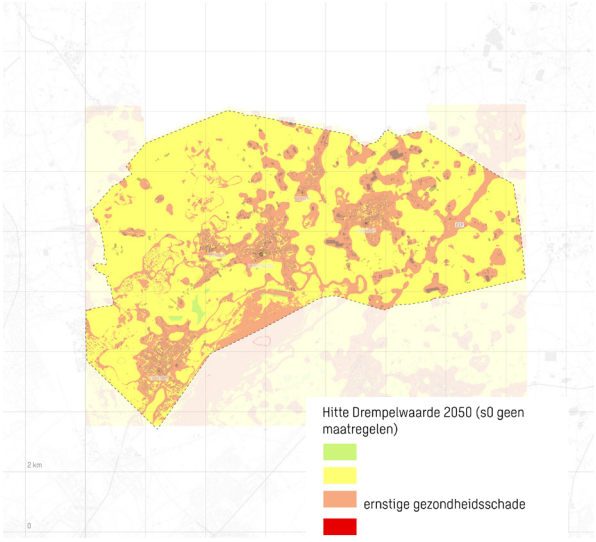
Klimaatadaptatie – water, droogte en hitte

De effecten van klimaatverandering worden ook in Wuustwezel steeds zichtbaarder. Langdurige droogteperiodes en hittestress, of hevige neerslag en wateroverlast zullen zich in de toekomst vaker en intenser voordoen. De zomer van 2026 gaf ons op vlak van hitte en droogte alvast een duidelijk signaal. Deze evoluties hebben een directe impact op inwoners, landbouwbedrijven, natuurgebieden, infrastructuur en de kwaliteit van de leefomgeving. Het Beleidsplan Ruimte zal daarom in haar ruimtelijk ambities en maatregelen ook inzetten op klimaatadaptatie. We willen investeren in het vermogen van de gemeente om ons aan te passen aan veranderende klimaatomstandigheden en om schokken op te vangen.

De belangrijkste klimaatadaptatie-uitdagingen voor Wuustwezel zijn vooral:

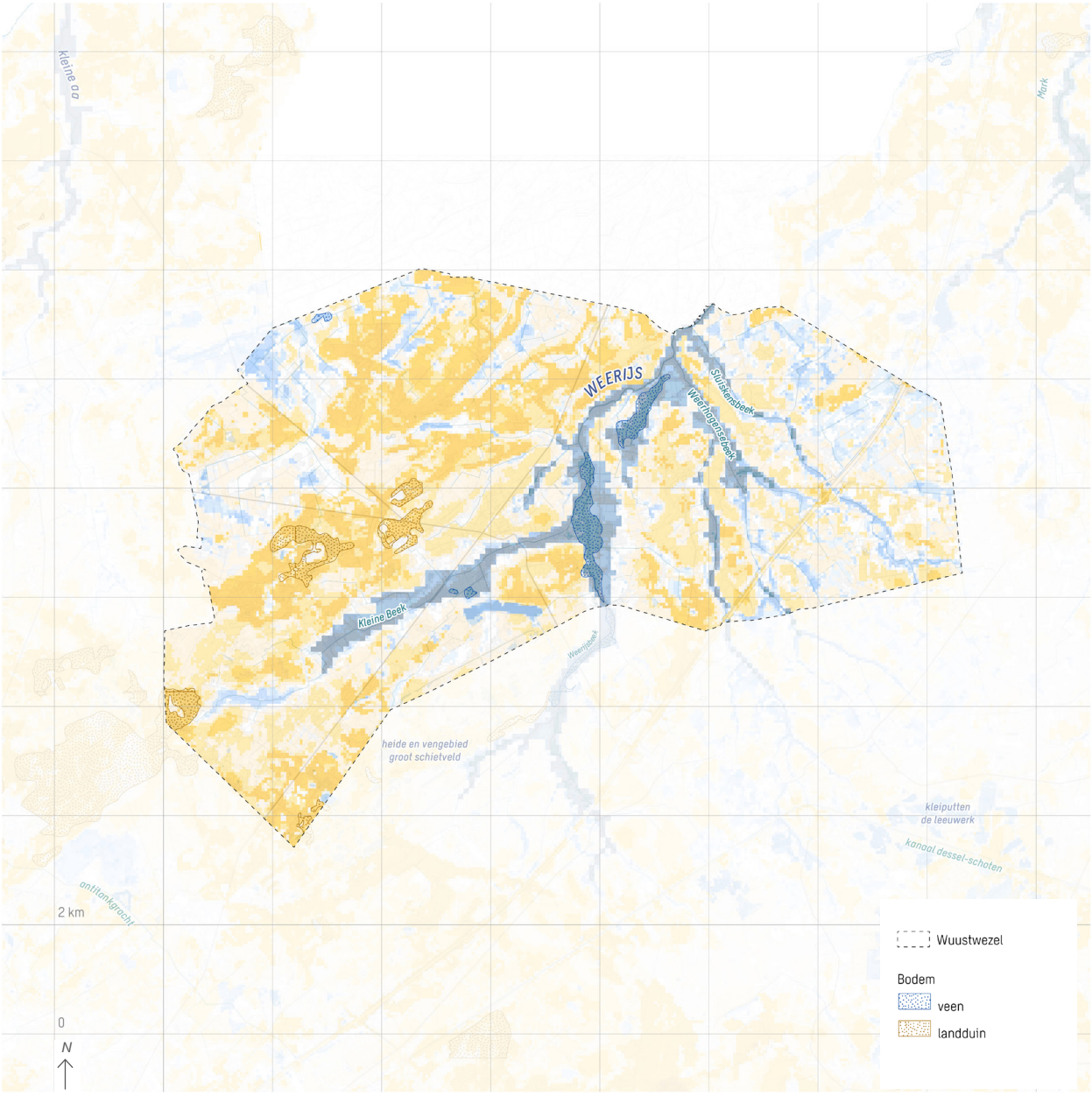
- Droogte en waterschaarste: de zomers worden droger, droogteperiodes langer en landbouw en natuur komen daardoor onder druk te staan.
- Wateroverlast en overstromingen: door nattere winters en intensere buien neemt de kans toe dat waterlopen buiten hun oevers treden en dat afstromend regenwater lokaal voor overlast zorgt.
- Minder infiltratie door verharding: Wuustwezel heeft wel zand- en zandlemige bodems die in principe geschikt zijn voor infiltratie, maar verharding van gebouwen en infrastructuur doet veel infiltratie verloren gaan.
- Gevoelige knelpunten in de gemeente: de Weerijsbeek is overstromingsgevoelig, er zijn ook wateroverlastknelpunten in de bebouwde kernen, en twee grondwaterwingebieden vragen extra aandacht voor infiltratie.
- Hitte en verstening in dichtbebouwde zones (het hitte-eilandeffect). Vooral jongeren en oudere mensen zijn kwetsbaar, maar ook dieren lijden onder hittestress.

Kort samengevat: Wuustwezel moet tegelijk meer water vasthouden voor droge periodes én piekbuien beter opvangen om wateroverlast te beperken. Om die klimaatuitdagingen aan te gaan kunnen we inzetten op ontharding, infiltratie, buffering, vertraagde afvoer en vergroening. De land- en tuinbouw moet vooral omgaan met minder water in de zomer, de woonkernen met piekbuien en afstroming, natuur en valleien met meer ruimte voor water, en infrastructuur met slimme buffering, infiltratie en vertraagde afvoer. Naast waterbekkens moeten we ook natte bodems (‘wetlands’) opnieuw durven overwegen.

Hittekaart

Ook onze kernen moeten we klimaatbestendiger maken en de hittestress en wateroverlast kunnen beperken. Wuustwezel zal daarvoor moeten blijven inzetten op ontharding, infiltratie van regenwater, vergroening publieke ruimte en tuinen. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan een klimaatbestendige leefomgeving waarin water langer wordt vastgehouden, hitte wordt beperkt en natuurwaarden worden versterkt. Zo bouwen we aan een gemeente die ook voor toekomstige generaties leefbaar en veerkrachtig blijft.

Doorgrondkaart

Op de oranje, hoger gelegen gronden dringt een regendruppel makkelijk door in de bodem. De druppel komt vervolgens in een dikke watervoerende laag terecht, waarna het als grondwater voor een lange tijd door de ondergrond kan reizen

Op de witte, hellende gronden dringt een regendruppel matig door in de bodem. De druppel komt vervolgens in een gemiddeld dikke watervoerende laag terecht, waarna het als grondwater voor een middellage tijd door de ondergrond kan reizen

Op de blauwe, lager gelegen gronden dringt een druppel moeilijk door in de bodem. De druppel komt vervolgens in een dunne watervoerende laag terecht, waarna het als grondwater voor een korte tijd door de ondergrond kan reizen

Uitdaging 5

Landbouw in verandering

Wuustwezelse landbouwbedrijven spelen een belangrijke rol in de Vlaamse agro-voedingsketen, dankzij de gespecialiseerde en grootschalige land- en tuinbouwbedrijven. We spreken dan vooral over een hoge concentratie van (melk)koeien, kippen, varkens, glastuinbouw en sierteelt. Deze bedrijven zijn in grote mate ook ruimtelijk structuurbepalend. Ze tekenen ons landschap en zitten socio-economisch in het DNA van de gemeente. Op dit moment gaat het om zo'n 250 actieve bedrijven die samen zo'n 2/3de van de ruimte beheren en exploiteren in onze gemeente.

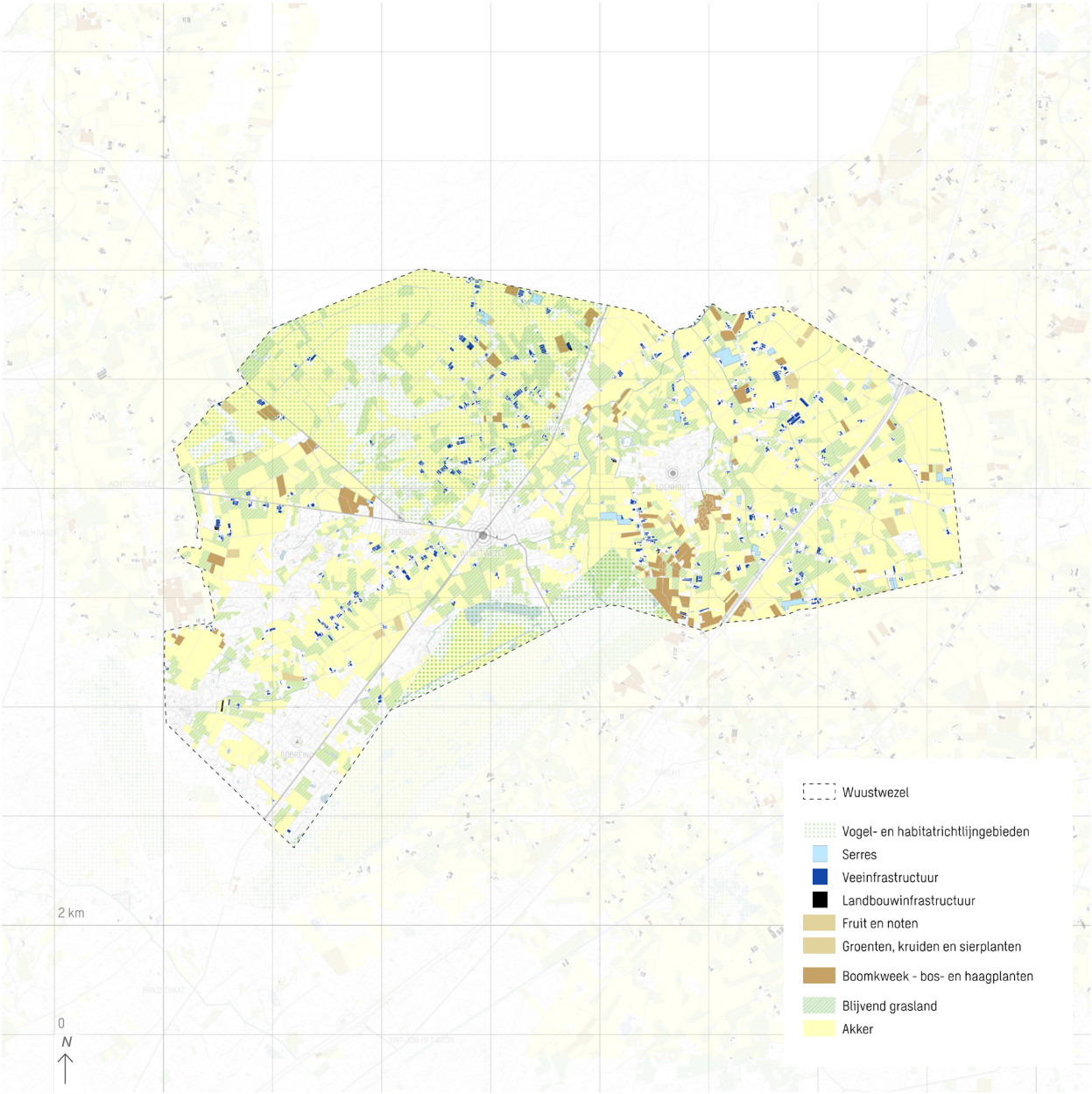
De landbouw staat vandaag voor ingrijpende transformaties. De klassieke bedrijfsvormen komen onder druk te staan door schaalvergroting, een stijgende gemiddelde leeftijd van bedrijfsleiders, opvolgingsproblemen en een toenemende afhankelijkheid van externe arbeid, waaronder buitenlandse seizoensarbeiders. Dat maakt duidelijk dat landbouw niet alleen een ruimtelijke, maar ook een sociale en economische uitdaging vormt.

Daarbovenop komt dat landbouwbedrijven steeds meer geconfronteerd worden met strengere milieunormen, toenemende regelgeving en een moeilijke marktpositie binnen een internationaal competitieve context. De marges voor individuele landbouwers zijn vaak beperkt, terwijl de investeringsdruk hoog blijft. Als milieu- en ruimtelijke regels (rond stikstof, water, bodem, mest en geur) snel veranderen is dit niet evident. Daardoor is het soms onzeker of investeringen op een erf of in een bedrijfsgebouw economisch haalbaar zullen zijn. Een project kan planologisch mogelijk lijken, maar toch vastlopen op andere juridische kaders. Voor een deel van de bedrijven leidt dit tot onzekerheid over de toekomst en tot uitval of stopzetting. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de bedrijfsvoering zelf, maar ook voor het ruimtelijk functioneren van het landbouwgebied, het beheer van open ruimte en de leefbaarheid van het platteland.

Zonevreemde functies, oneigenlijk gebruik van ruimtelijke bestemmingen en een gebrek aan duidelijke perspectieven voor aanpassingen of uitbreidingen zorgen voor druk. Net als elders in Vlaanderen zijn er in Wuustwezel een aantal onzekerheden die de ontwikkelingsruimte van landbouwbedrijven bemoeilijken. Een aantal landbouwbedrijven liggen in bestemmingen die historisch zijn vastgelegd en niet altijd meer overeenkomen met het huidige gebruik of de toekomst van het bedrijf. Concreet zijn er zo'n 670 percelen van landbouwers of ruim 1000 ha die niet de planologische bestemming landbouw hebben. Dat leidt tot onzekerheid over uitbreidingsmogelijkheden, bouwrechten, functiewijzigingen en de vraag of een bedrijf op lange termijn juridisch "past" in zijn omgeving.

Akkervelden in Wuustwezel

Wuustwezel
Vogel- en habitatrichtlijngebieden
Serres
Veeinfrastructuur
Landbouwinfrastructuur
Fruit en noten
Groenten, kruiden en sierplanten
Boomkweek - bos- en haagplanten
Blijvend grasland
Akker
2 km
0
N

Landbouw

Verder stelt zich het fenomeen van zonevreemde functiewijzigingen. Op dit moment kent ongeveer één derde van het areaal dat planologisch is ingekleurd voor landbouw een andere functie. Wanneer bedrijven stoppen of verdwijnen, rijst de vraag wat er met de hoeve, de bedrijfsgebouwen en landbouwareaal mag gebeuren. Gezien de vergrijzing, schaalvergroting of strengere milieu-eisen zien we het aantal vrijkomende bedrijfssites toenemen. Hoe hier een toekomstgerichte invulling aan geven is juridisch-planologisch complex omdat men moet afwegen tussen: behoud van gronden in functie van landbouw, hergebruik van bestaande bebouwing, woon- of nevenfuncties en bescherming tegen versnippering of verkaveling. De belangen van stoppende landbouwbedrijven die liefst verkopen aan de hoogste bieder lopen zelden gelijk met de belangen van de jonge landbouwers die op rendabele manier willen uitbreiden of vernieuwen.

In een gemeente met een uitgesproken landbouwroeping is het daarom noodzakelijk dat het Beleidsplan Ruimte duidelijkheid biedt over waar landbouw zich kan ontwikkelen, waar versterking wenselijk is en op welke manier een toekomstgerichte bedrijfsvoering ruimtelijk mogelijk blijft. We erkennen ten volle de belangrijke rol die landbouwers spelen: als ondernemer en voedselproducent, als landschaps-, water-, natuur-, bodembeheerder, en als sociaal werkgever en verbinder.

Het landbouwbeleid wordt in sterke mate bepaald en gestuurd door diverse wetgevingen vanuit ruimtelijke ordening, milieu en natuur, op Vlaams of Europees niveau. De Vlaamse regelgeving bepaalt sterk de ruimtelijke aspecten van landbouw: Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) met afstandsregels, regelgeving rond ruimtelijke ordening omtrent de mogelijkheden in landbouwgebied (en veel afwijkings- en uitzonderingsregels), afbakening herbevestigde agrarische gebieden (HAG), gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) voor de afbakening van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS), … De impact van de gemeente op vlak van ruimtelijke planning voor landbouw is veeleer beperkt. De gemeente zal in het kader van de opmaak van dit Beleidsplan Ruimte verkennen of het een aanvullende rol kan opnemen om de planologisch-juridische situatie beter af te stemmen op de gewenste agrarische praktijk en dit met aandacht voor het waardevolle landschap en de waardevolle natuur. De landbouwers van Wuustwezel hebben immers nood aan een rechtszekere toekomst.

Landbouw en bossen in Wuustwezel

Uitdaging 6

Economische uitdagingen

Wuustwezel beschikt, naast haar sterke landbouwsector, over een divers economisch weefsel dat mee de leefbaarheid en de identiteit van de gemeente ondersteunt. Handel en dienstverlening in de kernen spelen daarbij een belangrijke rol: ze zorgen voor dagelijkse nabijheid, versterken het dorpsleven en dragen bij aan de attractiviteit van de centra.

In Wuustwezel staat het lokale handels- en voorzieningenaanbod onder druk. Net als in veel Vlaamse dorpen verschuift het aanbod steeds meer naar grotere centra, waardoor kleine buurtvoorzieningen en lokale handelszaken het moeilijker krijgen om te overleven. Dat leidt tot leegstand, minder nabijheid van dagelijkse voorzieningen en een afname van de levendigheid in de dorpskernen. Toch zien we dat ondanks het landelijke karakter nog een relatief groot aanbod overeind blijft, vooral in Wuustwezel zelf en in mindere mate in Loenhout en Gooreind. Bovendien wordt er voor dagdagelijkse producten nog wel lokaal gewinkeld: supermarkten nemen de plaats in van de klassieke buurtwinkels. Bij de inwoners wordt vooral het krimpend aanbod aan horeca als negatieve tendens ervaren die ze graag gekeerd zien.

Wuustwezel heeft een beperkt aanbod aan KMO-ruimte. Dit staat in contrast met de veel grotere bedrijventerreinen in de buurgemeenten. Het gebrek aan (uitbreidings)ruimte voor lokale ondernemingen op bedrijventerreinen betekent dat lokale ondernemers een verhuis overwegen naar elders of dat bepaalde bedrijven zich zonevreemd gaan vestigen in vrijkomende landbouwsites. Dit leidt tot ruimtelijke versnippering en functionele conflicten.

Het lokaal bestuur wil blijven inzetten op nabijheid van jobs en op een economisch model waarin lokale ondernemers voldoende ontwikkelingskansen krijgen. Dat betekent dat ruimtevragen van bedrijven niet alleen moeten worden beantwoord, maar ook strategisch moeten worden ingepast in een visie op kwaliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. De uitdaging voor Wuustwezel is dan ook zoveel mogelijk aanbod van voorzieningen en jobs behouden in haar kernen en in bedrijvenzones. Waar mogelijk moet economische activiteit worden verweven in de kernen, zeker voor functies die passen binnen het dorpsweefsel en die bijdragen aan de levendigheid van de centra.

Voor niet-verweefbare bedrijvigheid, zoals productieactiviteiten met grotere ruimtebehoeften, mobiliteitsimpact of hinder, moet in de eerste plaats worden gezocht naar een goede inpassing op daartoe bestemde bedrijventerreinen. De bestaande kmo-zones verdienen daarbij bijzondere aandacht: in verschillende gevallen zijn ze te klein, versnipperd of onvoldoende afgestemd op de actuele noden van lokale ondernemers. Een toekomstbestendige inrichting betekent ook dat we in de zones voor bedrijvigheid ook slim omgaan met water en energie. Een beleid dat inzet op efficiënt ruimtegebruik, herstructurering en eventueel uitbreiding op geschikte locaties kan hier het verschil maken.

Tegelijk is het zaak om omzichtig om te springen met functiewijzigingen in landbouwgebied. Verdere schaalvergroting en industrialisering van landbouwfuncties kunnen het dorps- en landschappelijk karakter van de gemeente onder druk zetten en leiden tot bijkomende verharding, verkeersstromen en ruimtelijke verstoring. Daarom moet het Beleidsplan Ruimte duidelijke keuzes maken over waar economische functies thuishoren en waar open ruimte, landbouw en landschappelijke kwaliteit voorrang krijgen.

Wuustwezel
Bedrijventerrein
Handelsconcentratie binnen 100m
36
0
Station
Interregionaal Netwerk
Regionale weg
Interlokale weg
Wegennet
2 km
0
N

Economie

VISIE OP WUUSTWEZEL IN 2050

Wuustwezel staat voor een reeks uitdagingen die een grote impact hebben op de leefkwaliteit en het ruimtegebruik. Uit het bovenstaande hoofdstuk, waarin we de uitdagingen en kansen bespreken, blijkt dat een actualisering van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS) nodig is en dat we nieuwe ambities moeten formuleren en acties moeten nemen om doelgericht te kunnen werken aan een leefomgeving waarin het fijn is om te wonen, te werken en te vertoeven. Daarom willen we toewerken naar een strategisch en actiegericht beleidsplan met de twee beleidskaders en realistische actieprogramma's. Verder in de tekst schetsen we onze ambities en geven we een eerste inkijk van hoe we – zonder volledig te willen zijn - de strategische visie en twee beleidskaders willen benaderen.

Ambitie 1

Open ruimte een duurzame toekomst geven

In de open ruimte komen vele opgaves samen en dit vraagt om een integrale en toekomstgerichte visie op ons landschap, de bodem, de waterhuishouding, … in onze gemeente. De landbouwtransitie, klimaatverandering, biodiversiteitscrisis maken dat we niet zomaar gewoon verder kunnen doen zoals de voorbije decennia. Om sterker uit deze uitdagende tijd te komen, zullen we nieuwe manieren verkennen van hoe we die open ruimte robuuster kunnen gaan inrichten, exploiteren en beheren.

In het kader van het proces tot opmaak van het Beleidsplan Ruimte voor Wuustwezel gaan we daarom in dialoog met de verschillende actoren. We gaan samen op zoek naar een realistisch ruimtelijk kader en operationeel programma zodat we mee kunnen schrijven aan een duurzame toekomst voor de landbouw en de open ruimte in Wuustwezel. We kiezen dus voor een aanpak die integraal en verzoenend is.

In het Beleidsplan Ruimte wil Wuustwezel daarom expliciet inzetten op een toekomstgerichte omgang met de open ruimte, waarbij landbouw haar prominente plaats behoudt. Daarbij is aandacht nodig voor de verschillende types landbouw die in de gemeente aanwezig zijn, van grondgebonden landbouw tot meer gespecialiseerde en grootschalige bedrijfsvoeringen, van biologische landbouw tot glastuinbouw en sierteelt. Niet elke vorm van landbouw stelt dezelfde ruimtelijke vragen; omgekeerd bij elk gebied past niet elk type landbouw. Net daarom is een genuanceerde en gebiedsgerichte benadering noodzakelijk.

Het is geenszins de ambitie van het Beleidsplan Ruimte om extra maatregelen op te leggen, maar we zoeken wel naar verbinding tussen actoren en sectoren. Het is enkel zo dat we die dorpelijkheid van Wuustwezel ook in open ruimte kunnen behouden en versterken.

De openheid van het landschap tussen de kernen is wat onze gemeente zo uniek maakt en dat willen we absoluut vrijwaren!

Dit zijn voor ons vier pijlers waarrond we zullen werken in het beleidskader open ruimte:

- Landbouwer als ondernemer, voedselproducent en landschapsbeheerder.
- Toekomstgericht, rechtszeker ruimtelijk kader.
- Klimaatbestendig integraal waterbeheer.
- Versterken bestaande landschaps- en natuurwaarden.

Schema open ruimte

Een duurzame toekomst voor de landbouwer als ondernemer, voedselproducent en landschapsbeheerder

De landbouw is door zijn ruimtelijke impact en historische verwevenheid met het landschap niet weg te denken. Land- en tuinbouwbedrijven zorgen mee voor het behoud en beheer van de open ruimte. De landbouw als ruimtegebruiker is op die manier een belangrijke drager van de open ruimte. Dit enerzijds door de agrarische bedrijfsvoering op zich, maar anderzijds ook door de specifieke diensten die ze kunnen leveren gericht op het behoud, de ontwikkeling en het beheer van natuur, landschap, open ruimte en waterkwaliteit en -kwantiteit. Het gaat bijvoorbeeld om soortenbescherming, functionele agrodiversiteit, botanisch of natuurvriendelijk beheer van percelen, aanplanten en beheren van kleine landschapselementen, perceelrandenbeheer, erosiebestrijding en koolstofopslag.

Landbouw en landschap evolueren samen. De komende jaren zullen heel wat landbouwers stoppen zonder directe opvolging (in de familie). De technologische ontwikkelingen en de schaalvergroting van de bedrijfsvoering maakt dat landbouwactiviteiten grote impact hebben op het landschap en hun omgeving. Deze schaalvergroting is vaak ingegeven vanuit economische wetmatigheden of vanuit (milieu) reglementering. Ze vragen extra investeringen om hinder te beperken, dierenwelzijn te garanderen, … . Dit kan leiden tot meer impact op het landschap en de leefomgeving en conflicten met de omwonenden. Hierdoor worden sommige landbouwbedrijven gehinderd in hun groeimogelijkheden.

Landbouwpatrimonium en landbouwgronden worden steeds vaker ingevuld door niet-landbouwactiviteiten (wonen, logies, recreatie, bedrijvigheid, vertuining, verpaarding). Deze problematiek wordt groter naarmate er meer landbouwbedrijven zijn die hun activiteiten stopzetten. De ruimtelijke ordeningsregelgeving bevat heel wat uitzonderingsmogelijkheden en afwijkingsregels om niet-landbouwactiviteiten te ontwikkelen in het agrarisch gebied. De aanwezigheid van die zonevreemde activiteiten zet

Landbouwer in Wuustwezel

druk op het functioneren van de landbouwsector met verschillende mogelijke gevolgen: opgedreven prijzen van gronden en gebouwen, meer klachten over hinder van landbouwactiviteiten, bijkomende beperkingen op bedrijfsontwikkeling vanuit milieukundige afstandsregels door zonevreemde activiteiten en zonevreemde bewoning, ... Een te stingent tegenhouden van nieuwe invullingen kan anderzijds leiden tot ongewenste leegstand en verloedering.

Vragen die we in het beleidsplan ruimte willen behandelen zijn onder meer:

- Welke ontwikkelingsmogelijkheden zijn er voor de landbouw in Wuustwezel? Is er een onderscheid qua type landbouw (grondgebonden, grootschalige stallen ,…) naargelang het gebied binnen Wuustwezel?
- Welk afwegingskader wordt gehanteerd voor zonevreemde functiewijzigingen?
- Welk toekomstperspectief voor zonevreemde landbouw & voor zonevreemde functies binnen landbouw?

Toekomstgericht en rechtszeker ruimtelijk kader

Werken aan rechtszekerheid door een robuust en duidelijk ruimtelijk kader is een belangrijke pijler waar we in het kader van het beleidsplan ruimte Wuustwezel rond willen werken. De opgave is om met alle stakeholders (landbouwers, Departement Omgeving, Agentschap Natuur en Bos, de provincie, …) te zoeken naar duidelijkheid inzake ontwikkelingsmogelijkheden. Planologische uitdagingen koppelen we aan andere uitdagingen inzake bedrijfsvoering van de landbouwers.

In uitvoering van de structuurplanning werden al grote delen van het grondgebied bevestigd als agrarisch gebied (herbevestigd agrarisch gebied of HAG). Vooral in het oosten (Loenhout) en zuiden (Gooreind) is dit het geval. In deze zones wordt echter niet elk perceel ingevuld door professionele landbouw. Bovendien zijn er nog heel wat percelen in landbouwgebruik die niet de juridische bestemming landbouw kennen. Voor deze landbouwers blijft er onzekerheid. Tot slot zijn er nog allerlei (milieu)bepalingen die effect hebben op het functioneren van de landbouw. Vooral in het noordwesten van de gemeente hebben we grote gebieden waar landbouwers en andere actoren zich moeten houden aan Speicale Beschermingszone (SBZ) en Habitatrichtlijnen.

Op dit moment is het ook zo dat het huidige milieubeleid ruimtelijke implicaties heeft die de ruimtelijke dynamiek in de landbouw met betrekking tot bedrijfsverplaatsing en schaalvergroting onzeker maakt. Er is tot op vandaag geen duidelijkheid rond het toekomstperspectief voor bedrijven, ongeacht hun hoge of lage impact op nabijgelegen beschermde natuurgebieden. Door o.a. de conceptnota Programma Aanpak Stikstof (PAS) worden verschillende landbouwbedrijven in hun bedrijfsvoering en groei belemmerd door juridische situaties. We moeten dus op zoek gaan naar duidelijkheid en gebiedsgerichte oplossingen, waarbij we win-winsituaties nastreven: zowel het verzekeren van de groeimogelijkheden voor de landbouwbedrijven (incl. inplanting van nieuwe infrastructuur en gebouwen) als de verankering van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten.

Om bovenstaande landbouwbedrijfsvoering duurzaam te verankeren in landbouwgebied, worden een aantal randvoorwaarden in acht genomen:

- Toetsen aan het Vlaams Ecolisch Netwerk (VEN) en de Natura 2000-doelen.
- Rekening houden met (de werking van) het fysisch systeem en de kwaliteit van het ecosysteem;
- De AGNAS-visie als kader nemen, tenzij een nieuwe, aangepaste visie de omgevingsdoelen op vlak van natuur, bos, water, landschap, erfgoed, … beter realiseert.

Om een toekomstgericht en rechtszeker ruimtelijk kader te kunnen bieden aan onze landbouwers moeten we in dialoog gaan met bovenlokale actoren. Enkele vragen die we verder willen onderzoeken en bevragen zijn bijvoorbeeld:

- Welke impact hebben het BRV (in opmaak), het Provinciaal Beleidskader Open Ruimte (in opmaak) en het Natuurherstelplan (in opmaak)? Worden er ruimtelijke en/of juridisch planologische keuzes gemaakt voor het landbouwgebied van Wuustwezel?
- Gezien zowel Vlaanderen als de provincie een actiever ruimtelijk beleid inzake landbouw wil opnemen: welke rol kan het lokaal bestuur dan opnemen op lokaal niveau om ruimtelijk beleid te voeren rond landbouw?
- Is ruimtelijk differentiëren en clusteren wenselijk en haalbaar?
- Hoe houden we de open ruimte tussen de dorpen open?
- Welke wisselwerking is mogelijk tussen landbouw en natuur?
- Welke ruimtelijke instrumenten kunnen betere inkomenszekerheid en rechtszekerheid geven aan landbouwers?

Sterbos

Klimaatbestendig integraal waterbeheer

Door de veranderingen in klimaat gaan we meer te maken krijgen met langere droge periodes, intense neerslag en meer hittegolven. Dit zorgt voor problemen bij onze landbouwers en natuurgebieden. De lange droge periodes zorgt voor verdroging van de gronden, maar ook voor een versnelde afvoer als het vervolgens regent. Zeker intense zomerse buien kunnen (na een lange droge periode) zorgen voor overstromingen. Het doel is om over heel de gemeente Wuustwezel zoveel mogelijk water in de grond te brengen door meer in te zetten op bufferen en infiltreren, en enkel in noodzaak of voor hoogwaardige toepassingen grondwater aan te spreken.

Wuustwezel wil maximaal inzetten op waterzekerheid en koelte. In landbouwgebieden en open ruimte verbindingen moeten kansen worden benut om water langer vast te houden, infiltratie te versterken, afstroming te vertragen en waar mogelijk peilbeheer beter af te stemmen op de natuurlijke draagkracht van het gebied. Dat is niet alleen belangrijk om wateroverlast stroomafwaarts te beperken, maar ook om droogtestress te verminderen voor landbouw en natuur. In beekvalleien, natte laagtes en andere kwetsbare zones moet worden gezocht naar ruimtelijke maatregelen die het watersysteem herstellen.

Ook in de kernen ligt een belangrijke klimaatopgave. Verdichting en verharding mogen niet leiden tot bijkomende hittestress of een verlies aan leefkwaliteit. Daarom moet het beleidsplan ruimte inzetten op meer koelte in de dorpskernen door extra bomen, struiken, buurtgroen en kwalitatieve open ruimte in te brengen. Compacte bouwvormen, minder verharding, ontharding en klimaatadaptieve renovaties kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Nieuwe ontwikkelingen moeten niet alleen ruimtelijk efficiënt zijn, maar ook bijdragen aan een aangenaam en gezond microklimaat.

Klimaatadaptatie is bovendien geen opgave voor één actor of één beleidsdomein. Iedereen zal een steentje moeten bijdragen: inwoners, landbouwers, projectontwikkelaars, het lokale bestuur en bovenlokale partners. Dat vraagt een integrale aanpak waarbij ruimtelijke keuzes, waterbeleid, natuurbeheer, landbouwpraktijk en publieke inrichting beter op elkaar worden afgestemd. In Wuustwezel zijn vandaag al heel wat goede initiatieven en ingrepen zichtbaar, maar de omvang van de klimaatuitdaging maakt duidelijk dat we de inspanningen moeten opschalen en structureel verankeren in het ruimtelijk beleid.

Het Beleidsplan Ruimte wil daarom werken aan een klimaatbestendige gemeente waar in open ruimte en in kernen acties ondernomen worden tot het beperken van de gevolgen van droogte, hitte en extreme neerslag. Zo bouwen we aan een robuuste ruimte die ook op lange termijn leefbaar, productief en aantrekkelijk blijft.

In het beleidsplan kiezen we voor een strategie ‘Water en bodem sturend’. De zand- en zandlemige bodems die kenmerkend zijn in grote delen van Wuustwezel bieden kansen voor natuurlijke infiltratie. In de natte landbouwgebieden kunnen peilgestuurde drainage en plaatsen van stuwen of afkoppeling een antwoord bieden op de uitdagingen inzake waterzekerheid.

Het lokaal bestuur zal alvast blijven inzetten om de rioleringsgraad en zuiveringsgraad te verhogen, alsook inspanningen doen inzake ontharden en vergroenen van straten en pleinen, bermenbeheer, bomen, hagen, KLE’s, … Ook in haar vergunningenbeleid zal Wuustwezel de focus leggen op duurzaam watergebruik, met o.a.:

- Blijven inzetten op het nuttig hergebruik van hemelwater (aandachtspunt: grootte opvang hemelwaterput);
- Door te zoeken naar alternatieven voor laagwaardige toepassingen bij grondwaterwinningen; de oplossingsrichtingen zijn afhankelijk van de context: is er drainage of een kwelgebied aanwezig? Zijn water conserverende maatregelen mogelijk? Zijn er alternatieven om het jaardebiet grondwater te verminderen?...
- Bemalingswater zoveel mogelijk ter plaatse laten

infiltreren of nuttig hergebruiken en indien niet anders kan naar een oppervlaktewater laten stromen.

Daarnaast rekent het lokaal bestuur van Wuustwezel op een goede samenwerking met alle partners: de wateringen, VMM, ANB, landbouwers, bedrijven, bewoners, …. We houden het Hemelwater- en droogteplan tegen het licht om na te gaan in welke mate de uitvoering al gevolg krijgt en/of bijkomende actie nodig is. In het kader van het Beleidsplan Ruimte verkennen we de ruimtelijke aspecten van deze opgave om waterbeschikbaarheid maximaal te garanderen en wateroverlast te vermijden.

Verhogen van de aanwezige landschaps- en natuurwaarden

De opgave is werken aan robuuste ecologische verbindingen en overgangszones die bosfragmenten met elkaar verweven, de leefgebieden verrijken en de landschappelijke continuïteit en biodiversiteit herstellen. In het kader van het beleidsplan verkennen we de ruimtelijke aspecten van deze opgave. Aandachtspunt hierin is de samenhang tussen het landbouwcultuurlandschap en de natuurlijke structuur opnieuw versterken. We hanteren hierin 'water en bodem sturend' als principe.

Het Beleidsplan Ruimte kiest voor een evenwichtige en gebiedsgerichte aanpak waarin de landbouwer centraal staat. Dat betekent dat we niet vertrekken vanuit een logica van uitsluiting, maar vanuit co-existentie, afstemming en ruimtelijke differentiatie. Waar natuurwaarden zeer hoog zijn, moet versterking mogelijk zijn via gerichte bescherming, herstel van natte zones, ecologische verbindingen en aangepaste inrichting. Waar landbouw primeert, moet ruimte blijven voor efficiënte en toekomstgerichte bedrijfsvoering. En op de overgangszones moeten we zoeken naar vormen van verweving, landschappelijk beheer en multifunctioneel ruimtegebruik die zowel biodiversiteit als landbouw ten goede komen.

Dat vraagt samenwerking met andere, bovenlokale stakeholders zoals natuurbeheerders, landbouworganisaties, de provincie, waterbeheerders en omliggende gemeenten. De uitdagingen in Wuustwezel stoppen immers niet aan de gemeentegrens: ecologische verbindingen, waterlopen, grondwaterdynamiek, stikstofdruk en landbouwstructuren zijn bij uitstek regionaal verweven. Alleen via een gezamenlijke aanpak kunnen we de tegenstelling tussen landbouw en natuur overstijgen en evolueren naar een robuust open ruimte beleid waarin beide functies elkaar niet verzwakken, maar versterken.

In dat perspectief wil Wuustwezel werk maken van een beleid dat inzet op:

- Het vrijwaren van open landschappen tussen de kernen;
- Het beschermen en versterken van waardevolle natuur- en landschapskernen;
- Het herstel van ecologische en hydrologische systeemkwaliteit, in het bijzonder in beekvalleien en natte natuurzones;
- Het vrijwaren van toekomstperspectief voor landbouwbedrijven;
- Het ontwikkelen van overgangsgebieden waar landbouw en natuur elkaar kunnen ondersteunen;
- En het opbouwen van structureel overleg met regionale partners om ruimtelijke keuzes coherent af te stemmen.

Zo kan Wuustwezel een Beleidsplan Ruimte uitwerken dat niet vertrekt vanuit conflict, maar vanuit verantwoordelijkheid, realisme en toekomstgericht partnerschap.

Ambitie 2

Dorps verdichten

Wuustwezel kent met haar unieke en karakteristieke kernen, haar weidse open landschappen en haar rijke verenigingsleven heel wat kwaliteiten als woongemeente. We moeten erover waken dat nieuwe projecten passen in de dorpse eigenheid van de verschillende kernen.

Hoe bieden we een antwoord op de toekomstige woonvraag en de aangepaste woonbehoeften en dragen we tegelijk bij aan de kwaliteiten van de kernen van Wuustwezel? Met dit Beleidsplan Ruimte kiest Wuustwezel voor Dorps verdichten.

We kiezen voor een verdichtingsverhaal, waarbij de dorpse beleving en kwaliteiten onvoorwaardelijk centraal staan. Verdichten betekent dat we onze ruimte efficiënter gaan gebruiken. Waar mogelijk vermijden we de inname van bijkomende ruimte buiten de kernen. Zo beschermen we het open en groene karakter van Wuustwezel als gemeente. De inwoners van Wuustwezel beschouwen het groen, de rust en het open landschap als een grote kwaliteit van hun gemeente. We kiezen voor verdichting om de ruimte tussen de kernen open en groen te kunnen houden.

Dat betekent dat we nieuwe woningen zo veel mogelijk in de huidige kernen voorzien. Zo gaan we efficiënter om met onze ruimte en kunnen meer inwoners dicht bij winkels, voorzieningen en het openbaar vervoer wonen. Nabijheid en toegankelijkheid van deze voorzieningen op maat van de behoeften van verschillende leeftijden is cruciaal. Gezien de bevolking verandert, is er ook meer behoefte aan compactere woningen voor kleine gezinnen, al dan niet op maat van oudere (zorgbehoevende) bewoners.

Essentieel is hier dat de verdichting op een **dorpse** manier gebeurt. Woonprojecten die geen rekening houden met de context, kunnen namelijk ten koste gaan van de dorpse beleving. Maar verdichting kan ook anders. We streven naar een verdichting die op een kwaliteitsvolle manier gebeurt en die past in de kernen van Wuustwezel. Dorps verdichten houdt in dat projecten architecturaal passen in de eigenheid van elke kern. De schaal is op maat van het dorp en de materialen en vormgeving passen in het straatbeeld. De kernen van Wuustwezel hebben elk een eigen identiteit en nieuwe projecten moeten die unieke identiteit beschermen en versterken.

In onze benadering van dorps verdichten speelt erfgoed een belangrijk rol. We kiezen bij verdichten, vernieuwen, renoveren voor een respectvolle omgang met gebouwen van historische en architecturale waarde alsook om dorpsgezichten en -landschappen. Soms zijn het entiteiten op zich, soms ensembles waarvan we samenhang willen respecteren.

Naast de juiste schaal, beeldkwaliteit en respect voor erfgoed moeten de projecten ook slimme oplossingen bieden voor de uitdagingen die ze met zich meebrengen. Zo moet er telkens goed nagedacht worden over de mobiliteitsaanpak. Projecten mogen niet zorgen voor een bijkomende parkeerdruk in de omliggende straten maar moeten net slimme mobiliteitsoplossingen voorzien die passen in de omgeving. De ligging van Wuustwezel tussen Antwerpen, Hoogstraten en Breda biedt in die zin kansen maar ook uitdagingen. Nieuwe projecten moeten dan ook bijdragen aan duurzame bereikbaarheid zodat minder autoverplaatsingen nodig zijn en de leefbaarheid van de dorpskernen kan verbeteren. Belangrijke ambities voor Wuustwezel zijn het realiseren van veilige fietsverbindingen tussen de kernen en naar de scholen, een betere aansluiting op het openbaar vervoer en een sterke verbinding met het station Noorderkempen.

Schema dorpse verdichting

Dorpse verdichting betekent ook zorgvuldig omgaan met groen en water. Onze open ruimte stopt niet aan de rand van de kern. Wuustwezel wil de groenblauwe verbindingen vanuit de natuur- en landbouwgebieden tot in de kern trekken. Bomen, houtkanten, beken, dreven en trage wegen vormen daarbij belangrijke structuren. Nieuwe ontwikkelingen bieden zo ook kansen om nieuwe groene verbindingen te realiseren in de kernen en verloren historische kwaliteiten terug te brengen. Deze elementen dragen bij tot de dorpse beleving, maar ook verkoeling, waterbuffering en een hogere leefkwaliteit voor de bewoners van de kernen. Zo dragen sterke ontwerpen bij tot de kwaliteit van de kern.

Bijkomende woningen dragen bij aan een divers woonaanbod en projecten bieden in hun aanbod specifiek aandacht aan senioren en kinderen. Projecten van een specifiek schaalniveau kunnen ook ruimte aanbieden voor voorzieningen.

Door te kiezen voor dorpse verdichting kunnen we op lange termijn garanderen dat de kernen van Wuustwezel levendig blijven. Zowel ouderen als jongeren vinden er een plek om te wonen in een rustige leefomgeving met voldoende voorzieningen en ruimte voor ontmoeting. Groen en water zijn geïntegreerd in het straatbeeld en zorgen voor verkoeling en een aangenaam straatbeeld.

In dit beleidsplan gaan we verkennen en vastleggen welke voorwaarden we koppelen aan de dorpse verdichting, welke plekken we hiervoor geschikt vinden en hoe we deze principes kunnen hardmaken en afdwingen.

Divers en betaalbaar woonaanbod

Dorpse verdichting biedt ook kansen om een divers woonaanbod te realiseren in Wuustwezel. Zoals we in de uitdagingen zagen, is het woningaanbod in Wuustwezel vandaag niet helemaal in evenwicht met de veranderende bevolking. De bevolking wordt ouder en we hebben steeds meer alleenstaanden en kleine huishoudens, terwijl het huidige aanbod zeer sterk gericht is op gezinnen in openstaande woningen. Wuustwezel wil voldoende woonmogelijkheden creëren voor verschillende doelgroepen. Naast gezinswoningen is er dus ook nood aan een aanbod op maat van jonge starters, alleenstaanden, senioren en zorgbehoevenden.

Bij de dorpse verdichting is het essentieel dat de nieuwe projecten er voor zorgen dat er een nieuw woonaanbod wordt gecreëerd voor gezinnen, alleenstaanden en voor verschillende leeftijden. Zo realiseren we een evenwichtige mix van woontypes in de kernen van Wuustwezel. Onze mensen moeten in hun woning en woonomgeving goed kunnen wonen in elke levensfase. Met een bevolking die steeds ouder wordt moeten we dus specifiek aandacht hebben voor een aanbod op maat van deze groep. Woningen moeten toegankelijk en comfortabel zijn maar ook goed gelegen, dicht bij voorzieningen, openbaar vervoer en een gemeenschap. We zullen in het beleidsplan ook mogelijkheden naar collectief wonen verkennen. Met steeds meer alleenstaanden en zorgbehoevenden kunnen allerlei vormen van collectieve woonvormen helpen om de woonkwaliteit te verhogen.

Naast een diverse mix qua woningtypes moet er ook een goede mix zijn de woningprijzen en het aandeel koop, huur en sociale huurwoningen. Een specifieke uitdaging voor Wuustwezel wordt het realiseren van de nodige sociale woningen. Voor een deel van de bevolking is het kopen of huren van een woning financieel zeer moeilijk. Via de sociale huisvesting kunnen de meest kwetsbare groepen een woning huren aan een schappelijke prijs. Er is echter een groot tekort aan sociale woningen waardoor de wachttijden voor een woning oplopen tot meer dan twee jaar en er in Wuustwezel meer dan 400 mensen op een wachtlijst staan. Vlaanderen wil nu dat de gemeenten massaal sociale woningen gaan bouwen en legt daarom een verplichte doelstelling op. Zo moet Wuustwezel tegen 2042 235 extra nieuwe sociale woningen voorzien. De vraag hoe en waar deze woningen gerealiseerd kunnen worden zal een belangrijke vraag vormen in de volgende fases van dit Beleidsplan Ruimte.

Een duidelijk perspectief voor alle woningen & woongebieden

Meer dan 80 % van de inwoners van Wuustwezel woont in een kern. Via het beleidskader Dorpse verdichting zullen we bepalen hoe die kernen er in de toekomst kunnen uitzien.

Er wonen dus echter nog een groot aantal mensen buiten de kernen: in woonlinten, verspreide bebouwing, zonevreemd, in weekendverblijven, enz. Ook voor deze bewoners moet er dus een duidelijk toekomstperspectief zijn voor hun perceel. In het beleidsplan schetsen we de mogelijkheden in deze verschillende zones.

De permanent bewoonde weekendverblijven vormen daarbij een bijzondere uitdaging. In Wuustwezel komen er verschillende zones voor met elks hun eigen planologische uitdagingen: de clusters rond Bleken en de Duinenstraat en weekendverblijven rond Sterbos en Gooreind.

In Sterbos en Gooreind gaat het over weekendverblijven die zich bevinden in de bestemming 'recreatie'. De gebieden zijn dus niet bestemd voor permanente bewoning waardoor problemen rond de vergunningstoestand ontstaan. De permanente bewoning op de camping in Gooreind biedt daarnaast risico's naar de woningkwaliteit voor de bewoners.

Voor de zones rond Bleken en Duinenstraat maakt de Provincie Antwerpen een Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) op om de mogelijkheden voor de weekendverblijven binnen deze zones juridisch vast te leggen. De zones werden opgedeeld in twee PRUPS:

- Clusters weekendverblijven C3, C4 en C5. In deze gebieden (…) oordeelde de Provincie dat de clustergroep in aanmerking kwam voor het bestendigen van de woonfunctie. Het PRUP streeft wel naar een versterking van de bosstructuur en het beperken van bijkomende bebouwing via een verkavelingsverbod en een hoge minimale perceelsgrootte om nog te kunnen bouwen.
- Cluster weekendverblijven C6. Voor deze cluster oordeelde de Provincie dat het niet verantwoord was om de woonfunctie te bestendigen in deze zone, gezien het voor een groot deel over zonevreemde woningen gaat binnen natuurgebied en landschappelijk waardevolle agrarische gebieden. Het PRUP stelt dus dat er een uitdoofbeleid geldt voor de woningen in deze zone. Overeenkomstig met de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening behouden de permanente bewoners een aanvullend woonrecht tot 2029. Dit woonrecht is niet van toepassing op bewoners van onvergunde constructies.

De Provincie stelt in het PRUP voor om met de sociale sector een begeleidingsplan op te maken in functie van de herhuisvesting van permanente bewoners in onvergunde constructies. In de praktijk zorgt het PRUP zo voor een potentieel problematische situatie tegen 2029 zonder dat er concrete oplossing aan gekoppeld zijn. Binnen dit traject zal Wuustwezel samen met de betrokken actoren hierover in gesprek gaan.

Verder is er ook een perspectief nodig rond de verschillende woonuitbreidingsgebieden binnen Wuustwezel. Dit zijn gebieden die destijds waren aangeduid op het gewestplan als een 'reserve' voor de woongebieden op lange termijn. In 2023 wijzigde de wetgeving hierrond en zitten alle woonuitbreidingsgebieden onder een 'stolp'. Ze kunnen enkel vrijgegeven worden via een zogenaamd vrijgavebesluit of herbestemd worden via een RUP. Deze vrijgaves zijn enkel mogelijk indien ze in overeenstemming zijn met het Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte. In dit traject zullen we dus bepalen welk ontwikkelingspotentieel we koppelen aan de verschillende woonuitbreidingsgebieden van Wuustwezel.

Ambitie 3

Nabijheid van voorzieningen en jobs

Wuustwezel wil absoluut inzetten op het versterken van het dorpsleven en zorgen voor een stabiele, welvarende gemeenschap op het platteland. Nabijheid van voorzieningen en werkgelegenheid alsook het ondersteunen van lokale verenigingen passen hierin. Wuustwezel heeft in elk van haar dorpen een sterk sociaal weefsel waarop het kan bouwen, maar seizoensarbeiders of andere tijdelijke werkkrachten integreren in het dorpsleven is nog een uitdaging. Globale maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat lokale verenigingen en gemeenschappen (en het noodzakelijke engagement en betrokkenheid) onder druk komen te staan. Actieve ondersteuning en investering in gemeenschapsleven moeten verdere acheruitgang tegengaan.

De uitdaging voor Wuustwezel bestaat erin om economische ontwikkeling, lokale nabijheid en ruimtelijke kwaliteit met elkaar te verzoenen. Schaalvergroting en een veranderend consumptiegedrag maken het niet evident om voorzieningen, handel en horeca te behouden. Door functies zo veel mogelijk te verweven in de kernen, niet-verweefbare bedrijven te clusteren op geschikte bedrijventerreinen en zorgvuldig om te gaan met herbestemmingen en functiewijzigingen in het buitengebied, kan het lokaal bestuur werken aan een toekomstgericht economisch beleid dat zowel ondernemerschap als ruimtelijke samenhang ondersteunt.

Voor Wuustwezel is het daarom belangrijk om het onderscheid tussen de deelkernen scherp te stellen. De grotere en meer uitgebouwde kernen hebben een sterkere rol als drager van handel, diensten en ontmoetingsfuncties, terwijl kleinere deelkernen vaker geconfronteerd worden met een terugval in voorzieningen en een beperktere economische draagkracht. Dit vraagt een ruimtelijk beleid dat inzet op versterking waar potentieel aanwezig is, en op het slim bundelen van voorzieningen waar de schaal beperkt is.

Het Beleidsplan Ruimte wil daarom de leefbaarheid van de deelkernen ondersteunen door handel en voorzieningen zoveel mogelijk te concentreren in de kern, leegstand tegen te gaan en nieuwe ontwikkelingen af te stemmen op de draagkracht van elke deelkern. Zo kan Wuustwezel inzetten op vitale dorpen met voldoende nabijheid, zonder te verzanden in versnippering of een verder verlies aan lokaal aanbod.

Die nabijheid van voorzieningen en jobs moeten hand in hand gaan met een duurzame bereikbaarheid en toegankelijkheid. In onze landelijke gemeente neemt de auto een belangrijke rol in, maar we willen toch zoveel mogelijk inzetten op actieve mobiliteit. Groene publieke ruimte en verkeersveilige en kwalitatieve verbindingen in en tussen kernen zijn hiervoor belangrijk. We willen ook vermijden dat vrachtverkeer (doorrijdend en bestemmingsverkeer) de verblijfskwaliteit aantast.

Wuustwezel zet in op een duurzaam en evenwichtig mobiliteits- en parkeerbeleid dat de bereikbaarheid van de verschillende diensten, voorzieningen en handelsfuncties waarborgt, zonder de kwaliteit van de publieke ruimte en de eigenheid van de dorpskernen aan te tasten.

Parkeren wordt daarom zorgvuldig ingepast, met aandacht voor een efficiënt ruimtegebruik, een aantrekkelijke verblijfskwaliteit en het behoud van het dorpse karakter. Tegelijkertijd creëert het lokaal bestuur veilige, comfortabele en vlotte verplaatsingsmogelijkheden voor voetgangers en fietsers van alle leeftijden, met bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid van publieke voorzieningen, schoolomgevingen en dorpscentra.

Schema nabijheid van voorzieningen

Ruimte voor ondernemen

Bedrijven

Hoewel landbouw qua ruimtegebruik en omzet veruit de grootste sector is in onze gemeente, gaat het slechts om zo'n 250 landbouwbedrijven en zo'n 500 à 1000 mensen die er tewerkgesteld zijn.

Wuustwezel is qua tewerkstelling erg gericht op de stad Antwerpen: zo'n 2160 loontrekkenden zijn in Antwerpen tewerkgesteld t.o.v. 1455 in Wuustwezel zelf. Ook onze buurgemeenten zijn belangrijk in functie van tewerkstelling van Wuustwezelnaren, maar omgekeerd trekt Wuustwezel slechts in beperkte mate werknemers aan van buiten haar grenzen. Wuustwezel heeft dan ook maar in beperkte mate bedrijvige zones met KMO's. Dit maakt dat Wuustwezel een negatief pendelsaldo heeft van zo'n 4.500 werkenden (circa 2000 in versus 6500 uit). Niet inbegrepen in deze cijfers zijn de vele seizoensarbeiders en arbeidsmigranten die voornamelijk tewerkgesteld zijn in de bouwsector of land- en tuinbouw, maar ook soms in andere sectoren actief zijn.

In de gemeente Wuustwezel zijn de volgende KMO-zones gelegen:

- KMO-zone Wuustwezelseweg (Loenhout)
- KMO-zone Bouwbedrijf Van Velthoven (Loenhout)
- KMO-zone melkerij Loenhout
- KMO-zone melkerij Wuustwezel
- KMO-zone Sterbos (Kalmthoutsesteenweg)
- KMO-zone Kampweg (Wuustwezel)
- KMO-zone Verellen Cigarillos (Bredabaan te Gooreind)
- KMO-zone Grens (Bredabaan te Braken)

In de verdere uitwerking van het Beleidsplan Ruimte zullen we de uitdagingen voor deze zones onderzoeken en een toekomstgerichte visie uitwerken. We bekijken welke noden er zijn op vlak van ruimte voor ondernemen en gaan dan op zoek naar strategieën en mogelijkheden om de huidige beperkingen inzake ruimte voor bedrijvigheid te overstijgen. In deze oefening onderzoeken we ook welke economische rol Wuustwezel speelt in de regio. Wuustwezel wil, gezien haar uitstekende ligging, verkennen of bijkomende ruimte voor bedrijvenzone (zoals in de buurtgemeenten) kan gecreëerd worden.

KMO-zone Sterbos

Winkels en horeca

In de Vlaamse landelijke regio's is het aantal fysieke winkels de afgelopen tien jaar fors afgenomen. De transitie in detailhandel gaat gepaard met leegstand en schaalvergroting. Tegelijkertijd is er een verschuiving zichtbaar naar multifunctionele kernen, belevingsgerichte winkels en lokale hoeveverkoop. Als landelijke gemeente houden de kernen van Wuustwezel toch behoorlijk stand; vooral voor dagelijkse producten zoals levensmiddelen.

De hoogste concentratie van handel is gelegen langs Bredabaan in de kern van Wuustwezel. Ook kernen van Gooreind en Loenhout hebben nog

steeds lokale handel. In Braken en Sterbos is dit beperkter. Hoofdconcentratie van supermarkten en horeca situeert zich in Wuustwezel langs de Bredabaan. Gooreind en Loenhout hebben nog steeds een lokaal aanbod. Kijken we naar koopbinding en koopvlucht van levensmiddelen dan zien we dat 50,7% van alle bestedingen voor levensmiddelen die worden gedaan in (winkels van) Wuustwezel komen van de eigen inwoners. 49,3% komt van buiten Wuustwezel.

In Wuustwezel zijn er 2,1 horecazaken per 1.000 inwoners. Dit is beduidend lager dan gemiddeld in de provincie Antwerpen (3,5 per 1.000 inwoners). Vooral het aantal drankgelegenheden is eerder beperkt. Deze cijfers zijn in lijn met wat bewoners in onze burgerbevraging ook aangeven: ze hopen meer horeca te kunnen vinden in hun dorpskernen.

In het kader van het verder uitwerken van het Beleidsplan Ruimte zullen we verder verkennen hoe Wuustwezel via haar ruimtelijk beleid kan inzetten op:

- Het behoud en versterken van het aanbod van voorzieningen in de kernen; specifieke aandacht gaat daarbij naar detailhandel en horeca.
- Het ondersteunen van lokale ondernemers/ bedrijven die willen groeien; we willen vermijden dat ze wegtrekken naar buurgemeenten en bekijken de mogelijkheden om het tekort aan ruimte voor bedrijvigheid weg te werken. Wuustwezel onderzoekt de mogelijkheid tot bijkomende ruimte voor bedrijvigheid.
- Wuustwezel zet in op optimale invulling en verduurzaming van bestaande bedrijventerreinen
- Wuustwezel werkt aan een sluitend juridisch kader voor zonevreemde bedrijven: voor bedrijven met ontwikkelingspotentieel maken we een RUP op zodat het bedrijf de juiste juridisch-planologische inbedding heeft.
- Het lokaal bestuur gaat in overleg met andere overheden in functie tot het verkennen van mogelijkheden voor bijkomende bedrijventerrein.

Hernieuwbare energie

Het lokaal bestuur erkent het belang van hernieuwbare energie als essentieel onderdeel van de transitie naar een duurzame, klimaatneutrale en energie-efficiënte samenleving. Naast het verhogen van de productie van hernieuwbare energie, wil het lokaal bestuur ook inzetten op een efficiënt en doordacht energiegebruik, onder meer door lokaal geproduceerde energie zoveel mogelijk lokaal te benutten en vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

In Loenhout is vandaag al een belangrijke productie van windenergie aanwezig. Nog meer windturbines in dit waardevol agrarisch landschap inplanten, vindt momenteel geen draagvlak. Het lokaal bestuur wil onderzoeken in welke andere bijkomende investeringen in hernieuwbare energie mogelijk en wenselijk zijn, en welke vormen daarvan het best aansluiten bij de lokale ruimtelijke context. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan energieproductie gekoppeld aan serrecomplexen en landbouwbedrijven, zoals zonne-energie, windenergie, energieopslag en andere complementaire technieken. Nieuwe initiatieven moeten steeds worden beoordeeld vanuit een geïntegreerde ruimtelijke en landschappelijke benadering. Een kwalitatieve inpassing in het landschap, een zorgvuldig ruimtegebruik en het behoud van de leefkwaliteit staan daarbij voorop. Bovendien moet voldoende aandacht gaan naar mogelijke hinder voor omwonenden, waaronder geluidshinder, slagschaduw, visuele impact en verkeers- of andere gebruikshinder. Op die manier wil het lokaal bestuur de energietransitie ondersteunen en tegelijk zorgen voor een evenwichtige ontwikkeling die verenigbaar is met de landbouw, de open ruimte, het landschap en de leefbaarheid van de kernen.

Ambitie 4
Ruimte voor zorg en beleving

Wuustwezel is trots op het officiële label van kindvriendelijke gemeente. Als lokaal bestuur zetten we kinderen en jongeren centraal in ons beleid en laten hen actief participeren. Vanuit het motto “Ruimte om te leven” geven we de jeugd fysiek en mentaal de ruimte om te bewegen, zichzelf te zijn, te participeren en te spreken. Die lijn willen we doortrekken zonder andere leeftijdsgroepen te verwaarlozen. Met een steeds vergrijzende bevolking is het “8-80-principe” ook iets dat ons inspireert: een openbare ruimte of straat moet veilig en comfortabel zijn voor zowel een 8-jarig kind als een 80-jarige oudere. Als onze gemeente toegankelijk, veilig en bereikbaar is voor deze doelgroepen dan is deze omgeving goed ingericht voor iedereen.

De ambitie blijft dan ook om te blijven investeren in de kwaliteit en nabijheid van speelterreinen, skatepleinen en speelbossen in of nabij de kernen. Wuustwezel investeert in het aanbod sport, ontspanning en beleving. We vinden het immers belangrijk te investeren in gezondheid van onze inwoners. Een actieve levensstijl, voor jong en oud, hoort daarbij en het versterkt een bloeiend gemeenschapsleven.

Enkele aspecten die deze ambities mee ondersteunen en die in het Beleidsplan Ruimte ook een ruimtelijke inpassing behoeven:

- Wuustwezel wil een echte fietsgemeente zijn. Dit wil zeggen dat leeftijdsvriendelijk en mobiel toegankelijk in het Wuustwezelse DNA moet komen te zitten. In het kader van het Beleidsplan Ruimte besteden we daarom aandacht naar de ruimtelijke aspecten van mobiliteit. We gaan daarom verder in het aanbieden van veilige fiets- en wandelverbindingen, trage wegen, …
- Wuustwezel wil kinderen nog meer speelmogelijkheden en ontplooiingskansen geven: voldoende en kwaliteitsvolle kinderopvang in elke school, in elk dorp is belangrijk; het verder uitwerken van het speelweefselplan, een sterke jeugd(huis)werking, open sportinfrastructuur, een toegankelijke en kwaliteitsvolle kunstacademie, …
- We bieden laagdrempelige sport- en bewegingsmogelijkheden aan voor iedereen, maar met bijzondere aandacht voor senioren.
- We optimaliseren de werking van de bestaande lokale dienstencentra (LDC) zodat ze nog beter aansluiten bij de behoeften van onze inwoners in hun vertrouwde omgeving en koppelen dit aan bestaande netwerken en ontmoetingsplaatsen. Het lokaal bestuur van Wuustwezel zet zo actief in op het creëren van hechte, zorgzame en ‘warme buurten’. Het lokaal bestuur ondersteunt buurtwerking en stimuleert ontmoeting en sociale cohesie via verschillende participatiekanalen, fysieke locaties en evenementen.

Beleving in Wuustwezel

Recreatie, toerisme en identiteit

Wuustwezel staat niet bekend als een toeristische bestemming. Toch beschikt onze gemeente over sterke recreatieve en toeristische troeven die mee de identiteit en aantrekkingskracht van de gemeente bepalen. Het Groot Schietveld, het Marum, de Maatjes, het uitgebreide fiets- en wandelnetwerk, de nabijheid van de Kalmthoutse Heide, de Bloemencorso en de Lichtstoet, evenals de grensligging met Nederland, maken dat het heerlijk vertoeven is voor inwoners en bezoekers.

Het lokaal bestuur wil deze kwaliteiten verder versterken en beter met elkaar verbinden, met respect voor de draagkracht van het landschap en de open ruimte. Daarbij wordt ingezet op kwalitatieve en duurzame recreatieve verbindingen, een goede landschappelijke inpassing en een evenwichtige toegankelijkheid van de waardevolle gebieden. Zo wil Wuustwezel recreatie en toerisme uitbouwen als hefboom voor de lokale economie, horeca en de leefbaarheid, zonder de natuur-, landschaps- en erfgoedwaarden die de gemeente uniek maken aan te tasten.

Bloemencorso 2026

Groot Schietveld

Ambitie 5

Samen sterk

De toekomst van Wuustwezel wordt niet uitsluitend bepaald door ruimtelijke plannen of beleidsbeslissingen. Een aantrekkelijke, leefbare en veerkrachtige gemeente ontstaat in de eerste plaats door samenwerking. Bewoners, verenigingen, ondernemers, landbouwers, investeerders, overheden en maatschappelijke organisaties dragen elk vanuit hun eigen rol bij aan de ontwikkeling van de gemeente. Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel biedt hiervoor een gezamenlijk kader en nodigt alle betrokkenen uit om mee verantwoordelijkheid op te nemen voor het dorp van de toekomst.

Betrokkenheid van bewoners

Bewoners kennen hun omgeving als geen ander. Zij ervaren dagelijks de kwaliteiten en knelpunten van hun dorp, wijk of straat en beschikken over waardevolle kennis over de lokale context. Jullie betrokkenheid is dan ook essentieel om ruimtelijke keuzes te maken die aansluiten bij de noden en verwachtingen van de gemeenschap.

Wuustwezel betrekt haar bewoners actief bij de verdere uitwerking en uitvoering van het ruimtelijk beleid. Participatie gaat daarbij verder dan het informeren over plannen. Het gaat om een open dialoog waarin ideeën, bezorgdheden en lokale kennis een plaats krijgen en waarin duidelijk wordt aangegeven hoe deze input wordt meegenomen in de besluitvorming. Een transparante communicatie over keuzes, randvoorwaarden en resultaten versterkt het vertrouwen en maakt van bewoners partners in het ruimtelijk beleid. Bijzondere aandacht gaat naar het bereiken van een brede en diverse groep inwoners.

Samenbouwen aan het dorp van de toekomst betekent dat ruimtelijke ontwikkeling niet enkel wordt gezien als een opdracht van de overheid, maar als een gedeelde verantwoordelijkheid. Door kennis, engagement en middelen te bundelen, kunnen projecten ontstaan die een meerwaarde bieden voor de initiatiefnemer én voor de omgeving.

We zijn bijzonder blij dat we in de zomer van 2026 zoveel reacties kregen van bewoners op onze bevraging, hetzij via Wuustwezel Wenst, hetzij via de Citizen Dialog Kit. Via de Citizen Dialog Kit op drie locaties – Loenhout, Wuustwezel en Gooreind – vulden 593 inwoners een tiental meerkeuzevragen in. Via het online platform Wuustwezel Wenst (649 antwoorden) konden inwoners daarnaast ook open vragen beantwoorden. Zo kregen we een duidelijk beeld van wat jullie belangrijk vinden op het vlak van wonen, ontspanning, natuur en meer. We deden heel bewust nog voor we een tekst voorleggen een bevraging. De resultaten van de bevraging gebruiken we nu om een plan te maken dat écht aansluit bij de behoeften van de Wuustwezelenaar. Ook in volgende processtappen krijgen jullie de kans om jullie mening en ideeën aan ons kenbaar te maken.

Samenwerkingsmodel met partners

Ruimtelijke vraagstukken stoppen niet aan gemeentegrenzen en kunnen vaak niet door één organisatie alleen worden aangepakt. Thema's zoals wonen, mobiliteit, open ruimte, water, natuur, landbouw, klimaat, economie en voorzieningen vragen om afstemming tussen verschillende beleidsniveaus en sectoren. Wuustwezel wil daarom inzetten op een sterk samenwerkingsmodel met partners binnen en buiten de gemeente.

Het lokaal bestuur neemt daarbij een verbindende en regisserende rol op. Ze brengt relevante partners tijdig samen, maakt gezamenlijke ambities bespreekbaar en bewaakt de samenhang tussen afzonderlijke initiatieven. Een goede samenwerking vertrekt vanuit duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden, timing, financiering, communicatie en opvolging. Zo wordt vermeden dat projecten los van elkaar worden ontwikkeld en wordt de beschikbare kennis en capaciteit zo efficiënt mogelijk ingezet.

Een belangrijke partner is de Vlaamse overheid, onder meer voor de afstemming met Vlaamse beleidsdoelstellingen, regelgeving en investeringsprogramma's. Ook de provincie Antwerpen, buurgemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn cruciaal om grensoverschrijdende uitdagingen gezamenlijk aan te pakken. Daarnaast is samenwerking nodig met onder andere mobiliteitsactoren, water- en natuurbeheerders, woon- en welzijnsorganisaties, landbouworganisaties, scholen, verenigingen, ondernemers en private ontwikkelaars. Wij willen toewerken naar een gedeeld engagement om samen te werken aan een veerkrachtig, aantrekkelijk en toekomstgericht Wuustwezel.

Dorpsdag, Wuustwezel

Synthesekaart

Wuustwezel

VOLGENDE STAPPEN?

In deze conceptnota presenteren we u onze eerste analyse van de ruimtelijke uitdagingen in Wuustwezel en de ambities die daartegenover staan. Om de conceptnota verder uit te werken naar een volwaardig Beleidsplan Ruimte zullen deze thema's nog concreter en operationeel uitgewerkt worden.

Welke beleidskaders?

In deze conceptnota doen we alvast een voorstel van de beleidskaders die we voor Wuustwezel willen uitwerken in het verdere traject. Op basis van onze huidige inzichten stellen we voor een beleidsplan op te maken met twee beleidskaders.

- Een **eerste beleidskader Veerkrachtig land(bouw)schap**. Het vrijwaren van open ruimte en een kwalitatieve inrichting is cruciaal voor landbouw, natuur en het 'goed gevoel' van de dorpsbewoners. Speciale aandacht gaat ook uit naar klimaatadaptatie en het ondersteunen van transities in de landbouw (vrijkomende landbouwzetels en zonevreemdheid, stikstof, droogte, …) en het behoud van het open landschap tussen onze kernen.
- Een **tweede beleidskader is dorpse kernversterking**. De vijf kernen van Wuustwezel moeten zich op maat verder kunnen ontplooien (wonen, voorzieningen, economie) en dat vraagt om een strategie van verdichten op een dorpse manier. Gekoppeld aan een duidelijke visie zullen we handvaten aanreiken voor de dagdagelijkse vergunningspraktijk. Bijzondere aandacht besteden we daarbij aan maatvoering, toegankelijke, groene publieke ruimtes en betaalbaar wonen voor zowel jong als oud.

We kiezen voor een ruimtelijke tweedeling omdat we gebiedsgerichte ingrepen willen doen die thema's en sectoren verbinden.

Hoe kan jij reageren?

We horen graag uw mening over deze conceptnota. De periode van publieke raadpleging loopt van 15 oktober t.e.m. 30 december 2026. Gedurende deze periode kan u uw opmerkingen of ideeën bezorgen aan het lokaal bestuur Wuustwezel. Dit kan schriftelijk door uw reactie op het gemeentehuis te bezorgen bij de Dienst Omgeving, of digitaal via omgeving@wuustwezel.be.

Op 21 oktober 2026 wordt ook een infomoment georganiseerd. Via informatiepanelen en gesprekstafels zorgen we ervoor dat we op een erg toegankelijke manier de conceptnota kunnen toelichten en met jullie in gesprek gaan over de toekomst van Wuustwezel. Tijdens het infomoment tonen we ook de resultaten van de inspraak die jullie al bezorgden via de Citizen Dialog Kit en via Wuustwezel Wenst.

Het vervolg van de procedure

De opmerkingen uit de adviesrondes en de publieke raadpleging worden meegenomen bij de opmaak van het voorontwerp. Over dit voorontwerp, bestaande uit een strategische visie en twee beleidskaders, zal vervolgens opnieuw advies ingewonnen worden bij de gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening (GECORO) en de andere bestuursniveaus.

Na de adviesronde over het voorontwerp wordt het ontwerp Beleidsplan Ruimte opgemaakt. Dit zal voorlopig vastgesteld worden door de gemeenteraad. Voor het ontwerp Beleidsplan Ruimte wordt een (ontwerp) milieueffectrapport (MER) opgemaakt. Voor beide documenten volgt opnieuw een ronde van adviesvragen en een openbaar onderzoek met publieksmoment. De adviezen en inspraakreacties op het ontwerp Beleidsplan Ruimte worden behandeld door de GECORO waarvoor de bevoegde overheid verslag uitbrengt over de resultaten van het openbaar onderzoek en de adviesverlening.

Rekening houdend met het advies van de GECORO en met de opmerkingen op het ontwerp milieueffectrapport, wordt het ontwerp Beleidsplan Ruimte aangepast. Eerst wordt het definitieve milieueffectrapport door de bevoegde overheid van de Vlaamse Overheid goedgekeurd. Daarna kan de definitieve versie van het Beleidsplan Ruimte – de strategische visie en de twee beleidskaders – ter definitieve vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Het definitieve plan wordt bezorgd aan de hogere overheden, die hierbij eventueel voorbehoud kunnen formuleren. Na publicatie in het Belgisch staatsblad, wordt het plan van kracht. Op dat moment vervalt het huidig geldende Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan en kan het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel als nieuw beleidsleidraad gehanteerd worden.

BEGRIPPENLIJST

AGNAS en HAG: In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen was de actie opgenomen om een proces op te starten tot de Afbakening van de Gebieden van de Agrarische en Natuurlijke Structuur (AGNAS). De Vlaamse Regering bevestigde daarbij bepaalde bestaande gewestplanbestemmingen als agrarisch gebied, zijnde het herbevestigd agrarisch gebied (HAG).

Blue Deal: De Blue Deal (2020 & 2025) is een programma van de Vlaamse Regering om Vlaanderen beter te wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Met een structurele, samenhangende aanpak met duidelijke doelen en gerichte acties moet Vlaanderen zich beter wapenen tegen droogte, overstromingen en de uitdagingen rond waterkwaliteit.

Citizen Dialog Kit: Een Citizen Dialog Kit (CDK) is een draadloos en interactief scherm voor de openbare ruimte waarmee lokale besturen en organisaties eenvoudig meningen en feedback kunnen verzamelen van voorbijgangers.

Ecotoop: Een ecotoop is een bouwsteentje waaruit het totale landschap is opgebouwd. Het gaat dus om stukje landschap met een specifieke levensgemeenschap van planten en dieren. Voorbeelden zijn een kleine bosrand, een slootkant, een poel, een bepaald weiland, … .

Habitat- en Vogelrichtlijn: De Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin aangegeven wordt welke soorten en welke typen natuurgebieden (als leefgebieden voor soorten, habitats) beschermd moeten worden door de lidstaten. De gebieden die vallen onder de beide richtlijnen moeten uitgroeien tot een Europees netwerk van natuurgebieden. Dit netwerk wordt Natura 2000 genoemd.

Infiltratiegebied: een zone waar regenwater op een natuurlijke manier in de bodem kan wegzakken en het grondwater aanvult. Zandige, losse bodemtypes lenen zich hier het best toe.

Kaderrichtlijn Water: De Europese Kaderrichtlijn Water (2000) is een belangrijke milieurichtlijn ter bescherming en verbetering van de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater. Het hoofddoel is om uiterlijk tegen 2027 een goede ecologische en chemische toestand te bereiken voor alle oppervlaktewateren (zoals rivieren en meren) en een goede chemische en kwantitatieve toestand voor grondwater.

Natuurherstelwet: De Europese Natuurherstelwet (2024) is een bindende EU-verordening die lidstaten verplicht om aangetaste ecosystemen en de biodiversiteit actief te herstellen. De wet bevat doelstellingen voor 2030 en 2050 en is een belangrijk kader voor milieubeleid van lidstaten.

Nitraatrichtlijn: De Europese nitraatrichtlijn (1991) wil in de lidstaten van de EU de waterverontreiniging door nitraten afkomstig van de landbouw verminderen en voorkomen. In Vlaanderen wordt de Nitraatrichtlijn vertaald via het Mestdecreet en de daaruit voortvloeiende actieprogramma's, bekend als het MAP of Mestactieplan.

Speciale beschermingszone (SBZ): Een speciale beschermingszone is een officieel beschermd natuurgebied dat deel uitmaakt van het Europese Natura 2000-netwerk. De overheid beschermt en herstelt er zeldzame planten, dieren en habitats om de Europese biodiversiteit te behouden. Het gaat zowel om Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) als om Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H).

VLAREM: VLAREM is het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning. Het is een belangrijke Vlaamse wetgeving die regels vastlegt om mens en milieu te beschermen tegen hinder en vervuiling door bedrijven en activiteiten.

WUUSTWEZEL
Ruimte om te leven